

Олександр Есаулов

АНТИВІРУС

Дитячий світ

Олександр Есаулов

Антивірус

«Фолио»

2013

Есаулов О. Ю.

Антивірус / О. Ю. Есаулов — «Фолио», 2013 — (Дитячий світ)

Сергійко, який невдало грав у комп'ютерну гру «Побудуй Глюландію», запрошений блазнем Великого Процесора на ім'я Дроник на гостину до Заекрання. З бажання Великого Процесора несподівано для самого себе Сергійко стає королем Глюкландії. І ось тут починаються справжні випробування: на країну нападають степняки. Що робити? Адже війна – це жертви з обох сторін. Який вихід з цієї складної ситуації знайде новий король Глюкландії? Чи зможуть допомогти йому друзі?...

© Есаулов О. Ю., 2013

© Фолио, 2013

Содержание

Антивирус	5
До читача	5
Розділ 1	6
Розділ 2	10
Розділ 3	14
Розділ 4	17
Розділ 5	23
Розділ 6	29
Розділ 7	33
Розділ 8	38
Конец ознакомительного фрагмента.	40

Олександр Есаулов

Антивірус

Антивірус

До читача

Шановні друзі! Ви придбали книжку про пригоди Сергійка у незнайомій вам країні – Заекранні. Але ж незнайома вона тільки на перший погляд. Кожного разу, коли ви сідаєте до комп'ютера, ви здійснюєте подорож до цієї незвичайної країни. Ви просто не думаєте про це, але подорож відбувається! Цікава, захоплююча, з безліччю пригод, і ви знов і знов бажаєте її здійснити, для чого знов і знов умикаєте розумну машину, вірного друга та доброго помічника.

Дорогий читачу!

У цій книжці ти зустрінешся зі знайомими тобі героями з книжки «Game over!» – Великим Процесором, його помічником Чипсетом, а також й новими героями: Сергійком, дочкою Великого Процесора Інформою та багатьма іншими.

Розділ 1

Як Сергійко познайомився з Дроником

Канікули, канікули! Що не кажи, але є в школі одна дуже приємна річ, і ця річ називається солодким словом «канікули». Звичайно, літні канікули – це клас, але зимові – особливі, бо це Новий рік, а Новий рік – улюблене Сергійкове свято. А для кого воно не улюблене? Коли ще стільки подарунків буває? Коли так приємно пахне ялинкою? А сама новорічна красуня? Стоїть у куточку кімнати, переливаючись безліччю барвистих вогників та іграшок...

Отож! На новорічні канікули Сергійко відпочивав у повне своє задоволення. Звичайно, Сергійкові не п'ять роцків, щоб бігати по новорічних ранках і одержувати в подарунок барвисті коробки з цукерками від ряджених Дідів Морозів і тридцятирічних Снігуроньок.

– Тату, – сказав Сергійко батькові минулого року в один із передноворічних днів, – я все розумію: традиція – є традиція, але якщо ви з мамою хочете привітати мене з Новим роком, купіть мені краще кілограм цукерок і дайте спокійно посидіти за комп'ютером не стільки, скільки можна, а стільки, скільки я хочу. Оце буде найвідпадніший подарунок. Хіба мені три роцки? Чи я не бачу, як Дід Мороз кожні двадцять хвилин на перекур бігає, а Снігурка регулярно складає йому компанію?! А того року Снігурка в буфеті разом з Колобком пиво пили! Можна подумати, що потерпіти не можна, діти ж навколо...

Тато похитав головою й зітхнув, пробурмотівши незрозуміле:

– Ось вона, акселерація...

Однак цього року батьки так і вчинили. На стіл Сергійкові було поставлено здоровезний пакет із цукерками, а мама сказала, що на новорічні канікули обмеження на користування комп'ютером і так само обов'язковий відбій о десятій вечора скасовуються.

– Ну, мамусю, ну, татусю, оце клас! – І Сергійко по черзі розцілював маму, а потім тата.

І почав розважатися. Ходив з друзями в кіно, катався на ковзанах – добре, що поруч із будинком кожної зими свідомі батьки заливали невелику ковзанку. Кататися на лижах їздили до Голосіївського парку. Узимку там було просто класно! Ну і, природно, комп'ютер! Мама, дивлячись, скільки часу Сергійко сидить за цим «однооким чудовиськом», морщилася, але терпіла: якщо дозволила, значить, дозволила. Мама ніколи своїх слів назад не брала.

Сьогодні він грав на комп'ютері – будував державу. Гра була не нова, але досить складна. Треба розподілити людей на захист кордонів, будівництво, промисловість, сільське господарство й усе, усе, усе, а людей ніяк не вистачало. Усю роботу з державотворення треба забезпечити грішми, кіньми, зброєю й іншими потрібними речами, запаси яких катастрофічно швидко зменшуються. Біля кордонів уже з'явилася ворожа розвідка: підступні степовики не дримали. Запахло війною, а армія не готова і як слід не озброєна, військових запасів теж мало. Сергійко хапався за голову, розподіляючи куці резерви, організовуючи виробництво мечів, шабель, луків, стріл, обладунків, розводячи коней, і робив іще величезну кількість справ, необхідних, аби дати відсіч нападу степовиків.

– Так, – міркував він уголос, – п'ять тисяч осіб дамо на виробництво зброї, триста – на виробництво продовольства. Нічого, потерплять... Якщо не відіб'ємося, для чого той вирощений хліб? Усе степовики заберуть. Іще дві тисячі на виробництво металу... Із чого зброю робити? Залізо завжди потрібне! На науку двісті... Добре, наука переб'ється! Ні, науку треба таки залишити. Нехай нову зброю винаходять.

Сергійко шепотів уголос, куди й скільки посилати людей, грошей, металу й інших ресурсів. Але нічого не виходило: кінці ніяк не сходилися, чогось обов'язково не вистачало. З усього було видно, що він знову не встигне підготуватися до війни і, як завжди, степовики вдарять несподівано. Так і сталося: на горизонті з'явилася пилюка: вона здіймалася з-під копит величезної армії степовиків, які насувалися на Глюкландію. Сергійко цілком пристойно знав ком-

п'ютер, але цю гру ніяк не міг розкусити. Скільки спроб він уже зробив, а йому жодного разу не пощастило довести гру до переможного кінця, жодного разу не вдалося перемогти степовиків. Схоже, що так буде й тепер.

Захопившись, він і не помітив, як із комп'ютера вилілася невеликих розмірів синювата прозора хмаринка. Вона плавно опустилася вниз, попливла вздовж стіни, на мить затримавшись біля новорічної ялинки, повернула й непомітно опинилася за Сергійковою спиною. Хмаринка розпухла, згустилася, позначивши всередині контури людини, і, нарешті, зникла, залишивши після себе хлопчика років тринадцяти-чотирнадцяти, рудоволосого, веснянкуватого, з великими передніми зубами, що визирали з-під верхньої губи. Хлопчисько був одягнений у незвичний сріблястий спортивний костюм, який щільно облягав струнке тіло. На голові стирчав зовсім не підходящий до костюма ковпак блазня з трьома дзвіночками теж сріблястого кольору.

– Агов, ти чого? – дзвінким голосом сказав хлопець, дзвіночки при цьому підстрибнули й мелодійно задзвеніли. – Скільки можна Глюкландію мучити? Не вмєєш грати, то не лїзь! Теж мені, спеціаліст... Уся Глюкландія від тебе вже обридалася!

Сергійко здригнувся від несподіванки й круто повернувся на старенькому поворотному кріслі. Від різкого руху з хрестоподібної остови вилетіло коліщатко, крісло нахилилося, і Сергійко мало не впав на підлогу, прямісінько до ніг несподіваного гостя.

– Ти хто? Звідки ти взявся? Як потрапив сюди? Мамо! Мамо! – голосно закричав він, схопившись за стіл, щоб не впасти.

У квартирі панувала повна тиша.

– Та досить тобі! Став би я оце мамкати... Немає її, до магазину пішла.

– А ти звідки знаєш? Ти що, слідкував за нами?

– Звідти! Знаю, і все! А слідкувати... Дуже потрібно! Ти хіба прем'єр-міністр, щоб за тобою слідкувати?

– Та хто ти такий зрештою? – зовсім розгубився Сергійко від такого нахабства.

– Я – Дроник, королівський блазень, – хлопець труснув головою, і бубонці стверджувано дзвякнули на його високому сріблястому ковпаку.

– Хто? – Очі зовсім приголомшеного Сергійка округлилися від подиву. – Якого ще короля?

– Великого Процесора, Хазяїна та Володаря Заекрання, Жорстких Дисків, Чипів і Числень. А він і не король зовсім, він Великий Процесор, зрозумів? – Дроник благоговійно притулив руки до грудей. – Ти б бачив, як він на комп'ютері працює! Тобі й не снилося!

– А де він живе, цей Великий Процесор, хазяїн цих... ну... чипсів і зчеплень?

– Не чипсів, а Жорстких Дисків, Чипів і Числень. У Заекранні живе. Ех ти, комп'ютерний знавець... Ти що, і справді не знаєш, де в комп'ютері Великий Процесор знаходиться?

– А де?

– Ну ось, бачиш екран? До екрана – це фізичний світ, а за екраном починається Заекрання. Це й є моя країна. Там багато хто живе, не тільки Великий Процесор. Ти шовечора приходиш до нас і починаєш будувати Глюкландію. Якби ти знав, скільки дурниць ти робиш у кожній грі! Була б моя воля, я б тобі давно заборонив до комп'ютера підходити ближче, ніж на п'ять метрів! Командуєш глюками, а сам за все життя нічого путнього не зробив. Як же ти можеш країною керувати, якщо до цього часу нічого про неї не знаєш?

– Глюками? А це хто?

– Глюки – це жителі Глюкландії. І взагалі... Ось ти хто?

– Сергійко... А! – зрозумівши, що від нього хоче Дроник, скрикнув Сергійко. – Людина!

– Ось! – задоволено сказав Дроник. – А я глюк! І всі, хто живе в нас, – глюки.

– Ясно!

– Нічого тобі не ясно! Щовечора ти влаштуєш у Глюкландії шурум-бурум. Раніше ще нічого було, стерпно, а останніми днями від тебе зовсім життя не стало! Наче з ланцюга зірвався: цілий день! Тобі добре, ти комп'ютер виключив і забув, а що потім у Глюкландії робиться? Великий Процесор закасує рукави й починає виправляти твої помилки. Знаєш, як швидко він працює? Ого! І то порпається хвилини півтори, а за півтори хвилини він корисного зміг би стільки зробити! А ти через годину знову те саме... Ти зрозумієш коли-небудь, що для того, аби країна нормально розвивалася, вона має піклуватися про своїх громадян? Що ж ти до армії відправляєш п'ятьох, а хліб вирощувати жодного? А що глюки жуватимуть, ти подумав?

– А-а-а... – очманів від такого натиску Сергійко.

– Бе-е-е... – передражнив його Дроник, і бубонці на його ковпаку знову дзвякнули, але вже начебто глумливо.

Дроник оглянув кімнату Сергійка, гмикнув, підійшов до вікна й скептично оцінив краєвид.

– Авжеж, тепер я зрозумів, у кого ти вчився! Це ж треба! Сміттєві баки поставити просто під вікнами! Я не кажу про протокол, але ж смердить! Якби таке її Величність Маплата побачила, ой, перепало б комусь! – Дроник навіть похитав головою, уявляючи, як перепало б тому придворному, який додумався б поставити сміттєві баки під вікном палацу. – А Великий Процесор, той узагалі на цифру розклав би!

Сергійко підійшов до вікна й подивився на сміттєві баки. Скільки себе пам'ятав, вони стояли на крихтній асфальтовій площадці, метрів за десять від під'їзду. Хлопчик навіть не замислювався, красиво це чи ні. Він звик до поганого запаху, який досить відчутно піднімався до вікон у спекотні літні дні, і тому подумки погодився, що Дроник має рацію: який дурень їх отут поставив? Але вголос сказав зовсім інше.

– Ти не дуже задавайся! Подумаєш, сміттєві баки в нас не там стоять... Зате у вас немає...

– Він на секунду запнувся, міркуючи, чого ж може не бути в Заекранні. Погляд його впав на комп'ютер. І справді, які в комп'ютері можуть бути комп'ютери?

– Комп'ютерів! – закінчивши, він переможно подивився на Дроника.

Дроник навіть захлинувся від сміху, схопившись руками за живіт.

– Ну ти сказонув... – І відсміявшись, додав: – Слухай, а ти не хочеш побувати в Заекранні? Подивитися, як ми живемо?

– А можна? – із подивом і сумнівом запитав Сергійко.

– Щиро кажучи, не дуже, але я тебе запрошую.

– Звісно, хочу! Тільки що я мамі скажу? Раптом вона не пустить? Хоча зараз канікули...

А ми Новий рік не пропустимо?

– Ну, цього ти не бійся! У нас час тече зовсім по-іншому. Ось ти можеш пробути у нас цілий місяць, а у вас мине одна секунда.

– Як це? – здивувався Сергійко.

Дроник труснув головою, і бубонці знову мелодійно дзвякнули.

– А я й сам до пуття не розумію. Це Великого Процесора треба запитати. Він мені якось пояснював, та я не все зрозумів.

– У нас за секунду мільйон операцій відбувається, а у вас усе повільніше... Чи операцій менше... Коротше, захочеш – сам у нього питаєш. Ось. Ну то що? Ідеш?

Сергійко замислився тільки на одну мить. Побувати в Заекранні? Про таке він не чув і не мріяв! Хіба можна було не скористатися з такої нагоди? Правда, треба було б, як годиться, спитати дозволу у батьків, але вдома нікого не було, а Дроник – він чекати не стане. І Сергійко зважився.

– Гарзд, я тільки мамі записку напишу.

Сергійко знайшов на столі половинку чистого аркуша й великими літерами написав:

«Мамо, ти не хвилюйся. Я пішов у гості в одне місце. Незабаром повернуся. *Сергійко*».

Записку він поклав на кухонний стіл, притиснувши чашкою з холодним чаєм. Окинувши прощальним поглядом свою невелику, але дуже затишну кімнату, Сергійко коротко сказав незвичайному гостеві:

– Я готовий!

Дроник мовчки міцно взяв хлопця за руку. Обидві фігури огорнув легкий блакитний серпанок. Спочатку він був прозорим, майже непомітним, потім згустився так, що контури тіл у ньому розчинилися й перестали проглядатися. Серпанок стиснувся у дві маленькі хмаринки, які одна за одною пропливли над підлогою до системного блоку і всмокталися в незайнятий порт (саме туди, звідки трохи раніше у фізичний світ потрапив королівський блазень Дроник)...

Так Сергійко познайомився з блазнем Великого Процесора, Хазяїна й Володаря Заекрання, Жорстких Дисків, Чипів і Числень і вирушив у найнеймовірнішу у своєму житті подорож.

Розділ 2

Великий Процесор, хазяїн і володар Заекрання, жорстких дисків, чипів і числень

У великому кабінеті за округлим столом, над яким на спеціальних підставках стояло штук вісім моніторів, у дорогому кріслі-вертушці з чорної шкіри сидів чоловік років п'ятдесяти. Його обличчя прикрашала коротко підстрижена сивувата борідка. На самісінькому кінчику носа незрозуміло яким чином тримались окуляри у важкій роговій оправі. Густе русяве, трохи посивіле волосся було коротко підстрижене. Одягнений чоловік був дещо несподівано для свого віку й солідності кабінету: легковажна жовта шапочка з довгим блакитним козирком, на якому жовтою в'язю було вишито «А я такий!», легка футболка жовтого кольору з короткими рукавами й написом на грудях «Ну треба ж!», сині спортивні штани й зеленувато-жовті кросівки. Товсті короткі пальці впевнено й легко пурхали над клавіатурою з неймовірною швидкістю. Це був Великий Процесор, Хазяїн і Володар Заекрання, Жорстких Дисків, Чипів і Числень. Він захоплено працював відразу на всіх комп'ютерах, переїжджаючи на кріслі від одного монітора до іншого, неголосно наспівуючи при цьому щось легковажне:

*І Заекрання мені сниться величезне,
І крутість моя справжня і кремезна...
Вінду настрою та і спати вже піду,
Та тільки вірус знову знищив нам вінду...*

А далі починався приспів, який зовсім не вписувався ні до якого протоколу:

*Ах, вірус, вірус, вірус, вірусочок,
Віддай мені вінди хоча б шматочок,
А то ось мамця вся, напевно, обридалась,
На пам'ять ні шматочка не зосталось...*

– А ось так? І ось так... – під носа бурмотів між музичними вправами Великий Процесор. Враз двері різко відчинилися і в кабінет вбігла дівчинка років тринадцяти в потертих джинсах і барвистій футболці.

– Тату!.. – почала вона примхливим тоном, але не встигла закінчити фразу, як за нею в кабінет зайшла велична дама в розкішній сукні. На її високій зачісці виблискувала маленька корона, що трималася невідомо як.

– Хазяїне і Володаре Заекрання... – церемонно почала вона, потім махнула рукою й сказала зовсім по-домашньому: – Процю, з цім дівчиськом немає ніякого ладу! Хоч би ти вплинув на неї. Ні, ти лише поглянь!

– Ну мамо!

– Інформо! Ти майже наречена, а ходиш у чому попало! Це одяг для простих глюків, а не для принцеси! Ти обличчя Заекрання! Коли ти це зрештою зрозумієш! Ти маєш подавати приклад й бути зразком, на тебе ж покладено відповідальність...

Дівчисько з посмішкою подивилося на Великого Процесора.

– А я думала, що обличчям Заекрання є тато! Великий Процесор, Хазяїн і Володар... – перебільшено врочисто вона повністю проказала офіційний титул батька.

– Ну ось, бачиш... – розгублено звернулася до чоловіка пані Маплата. – І так цілісний ранок. А все ти! Який приклад ти подаєш дочці? Сам одягаєшся, як останній босяк! Ти

подивися на себе! Боже мій, я ж просила тебе не взувати ці жахливі спортивні черевики... Що це за хвацькі надписи? «А я такий»... – із непідробним жахом прочитала королева напис на шапочці, двічі затнувшись. – Який, дозвольте дізнатися?

– Татусик у нас класний! – вставила два слова в монолог королеви принцеса.

– Маплато, не бурчи! – відірвав погляд від монітора Великий Процесор. – Я не на врочистому прийомі, а у своєму кабінеті, тому дай можливість одягатися, як мені зручно, а не як потрібно для дотримання протоколу! А щодо написів – то я, може, їх колекціую! Хтось марки, хтось старі комп'ютери, а я ось написи! І це раритетні, можливо, екземпляри. Знаєш, скільки вони коштують, якщо їх продати з аукціону?

– Ось-ось! А Інформа на тебе дивиться – і туди ж! А вона ж дівчинка! Дочекаюсь, що вона теж що-небудь на собі напише, на зразок «Одягаюсь тільки з секонд-хенду!» Це ви, чоловіки, можете дозволити собі ходити, у чому вам заманеться, а нам слід ходити, щоб мати вигляд і бути відповідними! От побачить тебе хто-небудь у такому вбранні, – вона повернулася до доньки, – і що подумає? Що у тебе забракло смаку! От що!

– Маплато, благаю тебе, не бурчи! На все свій час. Знайдеться хтось, і вона захоче мати вигляд і бути відповідною. А тепер... Яка різниця, у чому вона вдома ходить?

– А як хтось у гості прийде? – не здавалася дружина. – Ось раз – і Чипсет доповідає: у нас гості! Що тоді? А раптом це майбутній наречений? А принцеса вдягнена абияк й невідомо з якого базару... Вона ж принцеса, ти розумієш це?

– Які у нас можуть бути гості? Та ще несподівані? Дорогенька...

Цієї самої хвилини, перервавши Хазяїна й Володаря на півслові, прочинилися двері і до кабінету зайшов дворецький Чипсет, витончений парубок років двадцяти п'яти, у строгому чорному костюмі і сліпучо-білій сорочці з чорним метеликом. Голова його була вкрита капелюхом, схожим на щось середнє між канотье й циліндром, у руці – палиця з маленьким золотим набалдашником.

Трохи розгублено він звернувся до свого владики:

– Мій Володарю, у нас гості...

У кабінеті запало мовчання. Великий Процесор розгублено дивився на дворецького, пані Маплата, боячись своїм торжеством скривдити чоловіка, відвела очі вбік, одна принцеса Інформа не приховувала радості. Нові глюки в палаці з'являлися рідко, і для принцеси кожен такий візит ставав великою подією, тому вона від радості засміялася.

– Не зрозумів... Хто у нас? – перепитав Великий Процесор.

– Гості! Гості! – радісно заплескала в долоні принцеса.

– Щойно з фізичного світу повернувся Дроник...

– Хто дозволив йому залишати Заекрання? – строго насупив брови Великий Процесор. –

Це що за самовольство?

– Не знаю, мій Володарю. Він повернувся не один. Із ним людина з фізичного світу.

– От же лиха година!

– Хлопчик...

– Яке грубе порушення протоколу! – вигукнула королева Маплата.

– Людина! У нас у гостях людина! Тату, ти ж розповідав про людей, еге ж? Коли борвся з цією... з Гіреєю... Тебе ж люди врятували, еге ж? Ну, татусю, – термосила принцеса батька.

– Авжеж, доню, це було. Чипсет, я впевнений, теж прекрасно пам'ятає цих славних хлопців та дівчину – Рикпета, Кадима, Шанату, Васлу... Чи не так, Чипсете?

– Так, мій Володарю, я справді чудово їх пам'ятаю, а якщо й забуваю, то пам'ятник Великому Рятівному Чиху мені одразу нагадує.

Звичайно, як же йому не пам'ятати цю історію. Одна з чарівниць на ім'я Гірея затиювала до Заекрання хлопчиків і дівчаток, щоб ті грали на її боці. Зрештою, усе це закінчилося державним переворотом, під час якого Великий Процесор був розкладений чарівницею на цифру.

Якби не щаслива випадковість через те, що Васла дуже вчасно для Великого Процесора чхнув, то невідомо, яким шляхом пішла б далі історія Заекрання.¹

– Процю, невже ти прийматимеш людину в такому вигляді? – невдоволено спитала королева. – Може, ти все-таки вдягнешся відповідно до протоколу?

– А чим поганий мій вигляд? – питанням на питання відповів Великий Процесор. – У мене що, футболка брудна чи штани на цікавому місці порвані? Запрошуй їх, Чипсете.

Чипсет статечно підійшов до дверей, широко прочинив їх і легенько стукнув палицею по підлозі.

– Великий Процесор, Хазяїн і Володар Заекрання, Жорстких Дисків, Чипів і Числень чекає на вас, шановна людино. А ти, Дронику, – строго сказав він блазневі, навіть не посміхнувшись і зовсім не за протоколом, – розстебни комір.

– Навіщо? – здивувався той.

– У найкращому випадку – намілять шию, у гіршому – по ній отримаєш.

Чипсет із поклоном пропустив у кабінет Сергійка. Дроник, передчуваючи добрячий прощухан, тягнувся за ним з найпохмурішим виглядом.

Хазяїн кабінету підвівся з крісла й вийшов із-за столу. Уся родина Великого Процесора з цікавістю розглядала незвичайного й несподіваного гостя. Нарешті Великий Процесор зволив перевести погляд на блазня.

– Хто дозволив тобі, Дронику, залишати Заекрання й проникати у фізичний світ?

– Ви, мій володарю, – сміливо й без найменшої затримки відповів блазень і враз пустотливо й відкрито посміхнувся.

– Коли це? Ти брешеш – та не забріхуйся...

– Хіба я б насмілювався? Мій володарю, чи ж не ви вчора ввечері, після того як знову наводили порядок у Глюкландії й проганяли степовиків, висловили бажання повчити цього хлопчиська-гравця правильній грі?

– Щось я не пригадую...

Дроник хитро примружився:

– Ну як же, мій пане, а хто сказав: цей хлопчисько...

– Добре, добре, – перебив його Великий Процесор, якому зовсім не хотілося, щоб гість почув не зовсім дипломатичні висловлювання, вжиті вчора Хазяїном і Володарем, які, щиро кажучи, абсолютно не відповідали протоколу. Гравець і справді його дістав постійними помилками при побудові Глюкландії, і Великий Процесор дозволив собі трохи, так би мовити, висловити деякі думки з цього приводу.

– Хлопчику, а як тебе звать? – несподівано для всіх запитала Інформа.

– Принцесо! – зойкнула королева Маплата. – Як ви можете... Яке порушення протоколу... У незнайомої людини! Вас повинні представити... Чипсете, будьте ласкаві! Чого ви чекаєте?

Чипсет розгублено зойкнув, бо через цю несподівану веремію зовсім забув запитати, як звать гостя. Він розгублено подивився на Дроника, але той зробив вигляд, що його це зовсім не стосується, і змусив дворецького, який зовсім недавно обіцяв блазневі процедуру найвищого намілювання шиї, самому виплутуватися з ситуації.

Чипсет підійшов до гостя і ввічливо спитав, нахилившись до самісінького вуха:

– Як вас звать, шановна людино?

– Мене? Сергій, – видавив із себе Сергійко.

– А який у вас титул? – знову несподівано для всіх запитала Інформа.

– Принцесо... – простогнала Маплата, мало не втрачаючи свідомість. – Хіба ж так можна?

¹ Про ці події можна прочитати в книжці Олександра Есаулова «Game, over!»

– Який що? – здивовано перепитав Сергійко.

– Принцеса зволили запитати, який у вас титул, – знову взяв справу у свої руки дворецький Чипсет і, зрозумівши, що гість не розуміє запитання, пояснив: – Великий Процесор титулується як Хазяїн і Володар Заекрання, Жорстких Дисків, Чипів і Числень, її Величність Маплата титулується як її Величність, королева Заекрання, Маплата. Її Високість, принцеса Інформа титулується як її Високість спадкоємна принцеса Інформа.

– А... – сказав протягом Сергійко, зрозумівши, чого від нього хотіли й гарячково міркуючи, який же титул у нього. Не вигдавши нічого кращого, він бухнув: – А я просто людина. А звіть мене Сергійко.

Чипсет із розумінням похитав головою. Він відкашлявся, зробив широкий запрошувальний жест рукою і з поклоном проголосив:

– Посол фізичного світу в Заекранні, просто людина, Сергійко, – після чого голосно стукнув палицею по блискучій паркетній підлозі.

Її Величність Маплата кивнула головою: посла, звичайно, можна й треба було прийняти. Протокол цим не порушувався.

Розділ 3

Його Величність Серж Перший

Від усього побаченого Сергійко розгубився. Ще б пак! Біля столу стояв здоровий бородатий дядько в спортивному костюмі і, посміхаючись, дивився на нього. Зовсім збивала з пантелику його зовнішність, особливо напис на футболці. Поруч із дядьком, у сукні, які він бачив тільки в кіно – величезній, неймовірно гарній, обвішаній коштовним камінням і перлами, блискучій, немов новорічна ялинка, – і з ошатною золотою короною на високій зачісці стояла королева. Її гарне обличчя було трохи розгублене, губи складені в легку усмішку, очі суворі, але не сердиті. Королева уважно оглянула Сергійка (той зняковів ще дужче) і перевела погляд на бородатого дядька.

Праворуч від дядька стояло дівчисько в потертих джинсах, кросівках й новій фірмовій футболці. Одяг був простим, але одразу видно, що недешевим.

– Хлопчику, як тебе звать? – несподівано й просто запитало дівча.

Королева відразу залепетала щось про порушення протоколу, а Чипсет, з яким Дроник Сергійка вже познайомив, почав називати імена всіх присутніх. Від кількості титулів – усіх цих Володарів і Хазяїв, чипсів і зчеплень, величностей і принцес – Сергійко зняковів іще більше. Дівчисько зробило крок уперед і, нахабно дивлячись йому просто у вічі, запитала про Сергійків титул. Хлопчик не знайшов нічого розумнішого, як бовкнути: просто людина. Дівчисько посміхнулося, а Чипсет знайшов йому шикарний титул, відразу вигадавши щось про посла. Великий Процесор теж посміхнувся, обличчя королеви пом'якшилося.

Тільки дівчина дивилася на нього неприступно й суворо, заклавши руки за спину й трохи відставивши убік ногу. Труснувши головою, від чого її гарне, золотавого кольору волосся різко зметнулося, вона раптом кинула:

– Подумаєш, посол... А побудувати Глюкландію не можеш.

– Принцесо! – зойкнула тітка.

– Інформо... – з докором промовив дядько.

Але шкідливе дівчисько крутнулось на місці, від чого її гарне волосся знову злетіло золотавою хвилею, і вискочило з кабінету.

Сергійко зняковів і почервонів. Хто його знає, може, сказав щось не те і скривдив? Під поглядами Великого Процесора й королеви він почувався не зовсім затишно. Ні з того, ні з сього зовсім зайвими виявилися руки. Спочатку він спробував закласти їх за спину, але поза вийшла зухвалою; тоді він схрестив їх на грудях. Так вийшло ще гірше. Засунути їх у кишені в присутності цієї тітки, яка тільки й говорила про протокол, нічого було й думати. Вона від такого нахабства точно б знепритомніла, як історичка тоді...

Сергійко згадав, як Стьопка-Трилер притягнув у клас свого білого ручного пацюка з червоними очима. Пацюк тихо сидів у рюкзаку аж до уроку історії. Що йому не сподобалося на цьому уроці, ніхто ніколи не довідається, тільки пацюк несподівано виліз із рюкзака й сів просто на парті, дивлячись в очі своєму господарю. Стьопка-Трилер навіть зойкнути не встиг – зате встигла історичка, і дуже голосно, від чого до класу прибігла директорка школи. Пацюка разом з господарем було відправлено у вигнання, причому без батьків директорка веліла не приходити. Батьків, природно, Стьопки-Трилера. Галасу було!..

Королева зараз нагадала Сергійкові директрису школи, тому, зрештою, він просто опустив руки по швах. Усі знають, що саме цю позу найбільше люблять учителі. Йому здалося, що він стоїть перед директором школи, який вичитує його за розбите футбольним м'ячем вікно.

– Ну що ж, просто людина Сергійку, прошу, розташовуйтеся, – Великий Процесор зробив запрошувальний жест і першим подав приклад, сівши у своє крісло. Сергійко обережно сів

на краєчок найближчого стільця, королева зайшла за крісло, на якому розташувався Великий Процесор, і поклала руки на високу дерев'яну спинку. – Чипсете, організуй нам чаю.

– Слухаюся, мій пане, – дворецький безшумно покинув кабінет.

– Що привело вас до нас, шановний посол, просто людина Сергійко? – з ледь помітною іронією сказав Великий Процесор.

– Який я шановний, – уперше без тремтіння в ногах відповів «посол».

– Ну як же... Посол обов'язково має бути шанованою людиною. Інакше хто ж його послом призначить?

– Та який я посол? – знову заперечив Сергійко. – Я просто Сергійко, і все тут.

– Ось тобі й маєш... Чипсет же оголосив? Та й протокол вимагає. Як же я звичайну людину приймати буду? – Великий Процесор трошки глумливо подивився на дружину.

– Ну, хіба що за протоколом...

– То що, Сергійку, не виходить Глюкландію побудувати?

– Так, – пожвавився той, відчувши в знайомій темі твердий ґрунт під ногами, – щоразу бракує то часу, то людей, то металу, ну і взагалі...

– Сумно, сумно... Гра ж не надто складна, га? Тільки підхід треба правильний знайти!

– Як не складна? – почав гарячкувати Сергійко, який уже цілком освоївся у новій обстановці. – Як це не складна, якщо я жодного разу не виграв? Я в ходилки грав, і в стрілялки теж, у перегони... І завжди вигравав, нехай не з першого разу, але вигравав!

– У стрілялки та в перегони вигравати – багато розуму не треба! – почувся голос ззаду.

Ніхто не помітив, як до кімнати знову повернулася Інформа. «Ото вже бешкетниця», – подумав Сергійко.

– А ти, тату, його до Глюкландії відправ. Нехай він справді там королем побуде, тоді й дізнається, як глюкам із таким королем живеться! – зовсім несподівано запропонувала принцеса.

– Інформо, як ти можеш... – почала вичитувати принцесу королева, але її перебив Великий Процесор:

– А що, гарна думка, доню. Ти як, просто людина Сергійко, не проти побути королем Глюкландії?

– Як це? Справжнім? – не одразу зрозумів «посол фізичного світу».

– Найсправжнісіньким, – посміхнувся Великий Процесор.

– А у мене вийде?

– Ну, цього я не знаю. Усе від тебе залежить. Чипсет піде з тобою, про всяк випадок, щоб ти там дров не наламав. Ну як, підеш?

Сергійко вагався. Йому стало страшно: а раптом у нього нічого не вийде, що буде тоді з Глюкландією? А з ним що буде?

– Ну ж бо! – підбадьорив його Великий Процесор. – Іншої такої можливості може й не трапитися!

– Що, ніяк? – вставила єхидна принцеса, і ці слова вирішили справу. Знеславитися перед дівчиськом було Сергійкові понад силу, і він ніби стрибнув з високого берега в річку:

– Гарзд, я спробую.

Двері прочинилися.

– Чаї, мій пане, чаї і закуски! – урочисто проголосив Чипсет.

До кабінету, штовхаючи перед собою сервірувальний столик, увійшла миловидна дівчина в кокетливому фартушку й сліпучо білій накрохмаленій наколці на високій зачісці.

«Зовсім, як у буфеті на вокзалі», – подумав Сергійко.

Дівчина посміхнулася і підкотила столик до гостя.

– Прошу, – запросив його до чаювання Великий Процесор. – Маплато, Інформа... Прошу до чаю. Чипсете, – звернувся він до дворецького, – на тебе покладається відповідальна місія: супроводжуватимеш нашого гостя до Глюкландії, куди він призначається королем. Особливо в його дії не втручатися, але вуха тримати нашорошеними!

– Ну що ж, пане посол, хай щастить! – Інформа, посміхаючись, ледь підняла куточки губ. – Ой, вибачте, – Ваша Величносте... Тату, а як звати нового короля Глюкландії? Його Величність Сергійко Перший? Погодсья, не звучить! Якось несерйозно...

– Нехай буде Сергій Перший. Так звучить?

– Сергій Перший? Як на мене, краще.

– Серж Перший, – подала голос королева, поставивши чашку з чаєм на блюдце.

– Ось! – задоволено стукнув долонею по столу Великий Процесор. – Мені подобається! – І тут же повернувся до королеви: – Дякую, люба. Просто, коротко і зі значенням. Га, Ваша Величносте? – запитав він новопризначеного короля.

Новопризначена величність не відразу зрозуміла, що запитання звернене саме до нього.

– Подобається нове ім'я? – повторив запитання Великий Процесор. Сергійко розгублено кивнув головою.

Так за півгодини Сергій перетворився спочатку на посла фізичного світу в Заекранні, просто людину Сергійка, а потім на Його Величність Сержа Першого.

– Ну що ж, Ваша Величносте Серже Перший, не смію більше затримувати, на вас чекають піддані.

Великий Процесор підвівся, даючи зрозуміти, що аудієнцію закінчено. Сергійко зрозумів натяк і теж підвівся. Чипсет відразу прочинив двері, і король Глюкландії відбув на місце своєї першої в житті роботи.

Інформа не розуміла, що з нею відбувається. Спочатку, коли вона почула, що у них гості, та ще й з фізичного світу, дівчинка дуже зраділа. Тато й Чипсет не раз розповідали історії про хлопчаків і дівчат, які відважно боролися зі злою чарівницею Гіреєю та її помічниками і зрештою перемогли. Вони врятували й тата, і Чипсета, і взагалі все Заекрання. Тож як було не радіти, що з цього таємничого фізичного світу знову з'явився хлопець?

Потім вона довідалася, що саме цей Сергій ко й є гравцем, з вини якого Глюкландію постійно струшують важкі кризи. Саме через його невправну гру загалом благополучна країна раз у раз провалювалася то в безодню фінансової кризи, то раптом після непоганого врожаю починався голод, то ні сіло ні впало її вражало масове безробіття. І все б нічого, але вже двічі у результаті нападу споконвічних ворогів Глюкландії, степовиків, країна програвала війну, і тільки втручання Великого Процесора допомагало виправити ситуацію й повернути їй статус незалежної держави. Через це принцеса таки добряче розлютилася на несподіваного гостя.

Була ще якась причина, яку Інформа й сама не розуміла. Їй здалося, що вона образилася на Сергійка ще й тому, що він зовсім не звернув на неї уваги, а увесь час дивився тільки на батька. Коли тато прийняв її несподівану пропозицію послати Сергійка королем до Глюкландії, вона спочатку зраділа. Так йому й треба! Подумаєш, задавака який! Нехай спробує посправжньому керувати країною! Ось наб'є собі гуль, то відразу, мабуть, отямиться! А потім дівчинка зрозуміла, що сумуватиме за цим хлопцем, який звалився до них, наче з неба. Через це вона знову розлютилася, тільки вже сама на себе. І ще довго після від'їзду нового короля до Глюкландії докоряла собі за пораду, яку так нерозважливо дала батькові. Але вже нічого не можна було змінити.

Розділ 4

Гра почалася

Сергійка з Чипсетом, який невідступно тримався позаду, чекала біля ганку шикарна автомашинка – велика, вузька, чорного кольору, з великими банькатими фарами. Шофер протирив переднє скло.

– Ух ти... – захопився Сергійко. – Мабуть, «мерседес»... Це для мене?! Клас!

– Це не «мерседес», це курсор, Ваша Величносте, – ввічливо відказав водій. Він тут же поклав ганчірку в багажник і стукнув кришкою.

– Курсор? – Сергійко замислено почухав потилицю. – Не чув такої марки... Це що, з нових? – і тут же подумки здивувався: звідки шофер знає, що Великий Процесор призначив його, Сергійка, королем Глюкландії?

Шофер уже відчинив задні дверцята й схилився в шанобливому поклоні.

– На жаль, Ваша Величносте, ви помилилися. Машина не з нових, зате най-най... – Шофер відкрив задні дверцята. – Стара, зате перевірена.

– Я хочу їхати на передньому сидінні, – висловив своє побажання Сергійко.

Чипсет, який стояв тут же, за його плечем, тихенько прошепотів на вухо:

– Не можна, Ваша Величносте, це порушення протоколу. На передньому сидінні маю їхати я, ваш помічник. Королі їздять лише на задньому сидінні, – і він непомітно й м'яко підштовхнув Сергійка до задніх дверцят, а сам розташувався спереду поруч із водієм.

Сергійкові це дуже не сподобалося. Як же так? Хто король? Сергійко король! А чому він не має права сидіти там, де він хоче? Хіба це правильно? І що цей Чипсет собі думає? Дивися на нього! Протокол! Хіба для королів існують протоколи? Вони ж королі! Але Чипсет був незрушний, і Сергійкові довелося поступитися. Невдоволено бурмочучи, він сів на задньому сидінні.

– Ваша Величносте, пристебніть ремінь, будь ласка.

– Ремінь? – ще більше здивувався Сергійко. – У вас тут що, теж міліція на дорогах стоїть? Хто ж насмілиться мене, короля, зупинити?

– Ніхто у нас на дорогах нікого не зупиняє, Ваша Величносте, із тієї простої причини, що зупиняти немає кому й немає кого, – чемно сказав Чипсет. – Просто курсор рухається з миттєвою швидкістю, а ремінь – система, важлива для безпеки.

– З миттєвою швидкістю? Це як?

– Це просто, Ваша Величносте, – і потягнув за важіль.

За вікнами автомобіля на мить впала темрява, щось свиснуло, і Сергійка вдавilo в м'яке сидіння. А коли знову посвітлішало, машинка вже стояла на великій площі, зовсім близько до сходів, які вели до дверей великого гарного палацу.

На площі вирував величезний натовп. Транспаранти, прапори, плакати, радісні люди. Кожен намагався підступитися до машинки, доторкнутися, потиснути руку, щось сказати, побажати, попросити. Співали пісні, скандували гасла. Прислухавшись, Сергійко не повірив своїм вухам. Це зустрічали його! Він зовсім виразно почув: «Наш улюблений король Серж Перший!», «Ура Сержу Першому!», «Ми вас любимо, дорогий Серж Перший!», «Хейя, хейя, наш король!» Охорона ледве стримувала юрбу. Поліцейські, взявшись за руки, утворили живе кільце, яке загрозово прогнулося під тиском людей. Таке Сергій бачив лише одного разу, коли до Києва приїздив хтось із знаменитих артистів. Тоді фанати влаштували приблизно те саме, тільки їх було значно менше.

Зовсім приголомшений, Сергійко закидав Чипсета купою запитань:

– Як вони довідалися, що мене призначено королем? Коли вони встигли зібратися й приготуватися? Звідки вони дізналися, що я приїду саме зараз?

Проте замість відповіді на питання Чипсет заходився швидко пояснювати, що королю належить зробити після виходу з машини. А належало багато чого. Треба почекати, поки водій відчинить дверцята, не кваплячись, із почуттям королівської гідності вийти, так само, не кваплячись, піднятися сходами, привітати підданих підняттям руки, зупинитися біля мікрофона й виголосити промову з нагоди сходження на престол. Потім знову привітати народ підняттям руки, попозувати королівським рисувальникам, при цьому посмішка має бути милостивою, простою, але й величною, і, нарешті, піти у власні апартаменти. А вже потім Чипсет відповідь на всі інші королівські питання.

– Мені? Промову? А... – розгубився Сергійко, який у своєму житті ніколи не проголошував промов, тим більше перед такою кількістю народу. Чипсет відразу дістав із нагрудної кишені аркушик, на якому великими літерами була надрукована тронна промова Його Величності Сержа Першого.

Від хвилювання ноги тремтіли так, що Сергійко ледве здолав десяток сходинок, які вели до невеликої площадки з самотньою стійкою. Він став біля мікрофона й подивився перед собою. Від побаченого затряслися не тільки ноги, а й руки. Величезна площа була повністю загачена народом. Хлопчаки гронами висли на ліхтарних стовпах, розмахуючи прапорцями з Сергійковими портретами. На будинках, які оточували площу, красувалися великі портрети нового короля. Сергійко не припиняв дивуватися: коли й де його встигли сфотографувати? Звідки взялася ця строга зачіска й промениста, сповнена розуміння, посмішка? На дахах будинків, де були розвішені портрети, самотніми стовпчиками стояли охоронці з величезними луками, що здалеку нагадували тонкі довгі тростинки. Лучники уважно слідкували за площею, вишукуючи терористів.

Сергійко підніс до очей аркушик (руки дрижали, аркуш стрибав так, що текст було ледь розібрати) і подумки подякував Чипсетові, що той надрукував промову великими літерами.

– Дорогі мої піддані! – високим хлоп'ячим голосом почав король. – Сьогодні в мене радісний і бентежний день!

Натовп відповів глухим радісним подихом, хлопці на ліхтарних стовпах щось закричали, але що саме, новоспечений монарх не розчув. Гамір перекочувався площею величезними хвилями.

Говорив Сергійко затинаючись, бекаючи і мекаючи, але над площею розносилася бездоганна промова впевненої в собі людини:

– Я віддам усі сили, щоб домогтися процвітання Глюкландії й адекватного росту вашого добробуту.

Сергійко не знав, що означає слово «адекватного», і спочатку сказав «адвокатного», потім «авокадного», потім ще якимось, зрештою зовсім заплутався й замовк – але над площею продовжував гриміти його голос, і Сергійкові нічого не залишалося, як відкривати рота, намагаючись хоча б потрапляти в такт. Він зблід, потім почервонів, по обличчю й за комір покотилися великі краплини поту.

«То ось, значить, як це – бути королем, – подумав Сергійко. – Ну його в баню, більше ніколи не погоджусь! Це жахливо...»

Нарешті врочиста процедура закінчилася, Сергійко помахав підданим рукою й полегшено зітхнув. Народ радісно закричав, у повітря полетіли різнобарвні кулі й білі голуби.

– Хай живе! Хай живе! Хай живе! – знову перекочувалося хвилями над площею.

На непевних ногах він піднявся сходами, вже біля самих дверей обернувся й ще раз помахав народу рукою. Натовп відповів радісними криками:

– Король... Серж... Процвітання... Хай живе!!!

Коли двері за ними закрилися, відрізавши короля й Чипсета від площі, Сергійко зміг, нарешті, перевести дух.

– Ну, – звернувся він до Чипсета, – а тепер поясни мені, що це все означає? Як удалося так швидко все організувати? Але ж ще півгодини тому ми були в кабінеті Великого Процесора!..

– Усе в порядку, Ваша Величносте, усе в повному порядку. Нічого незвичайного не відбулося. Щойно Великий Процесор призначив вас королем, одразу пішла відповідна команда по підготовці до зустрічі. Ви ж у Заекранні, не забувайте цього. Команда надійшла блискавично і так само блискавично почала виконуватися. Ваш текстовий редактор відразу написав текст виступу, автосортувальник відібрав підданих на зустріч, спеціальне відомство демонстрацій і презентацій «Сила Понту» виготовило й розвісило плакати, міністерство придушення смут і виявлення зрадників потурбувалося про вашу безпеку. Ви бачили, усе пройшло дуже вдало.

– А машина? Як це нам удалося так швидко дістатися до Глюкландії? – не вгавав Сергійко.

– Це не зовсім машина, тобто зовсім не машина. Це курсор. Ви ж курсором з файла у файл миттєво переміщуєтеся, чи не так, Ваша Величносте? Ну, а цей курсор має пасажирські місця, тільки й того.

З цими словами Чипсет відчинив перед Сергійком двері, і вони зайшли у величезну, завбільшки з баскетбольне поле, залу. Посередині зали стояла група людей у гарних, прикрашених золотою і срібною вишивкою мундирах, обвішаних орденами, медалями й кольоровими стрічками через плече.

– Ваша Величносте, це ваші міністри, – Чипсет стояв позаду Сергійка, трішечки збоку і шанобливо говорив йому на вухо: – Зовсім не обов'язково знати їхні імена, а тим більше, знайомитися й дружити. Навіть навпаки, краще зовсім не дружити. Потім можуть виникнути ускладнення при їхньому звільненні. Досить знати, які міністерства вони очолюють. Це прем'єр-міністр, він найвищий, можна сказати, міністр над міністрами.

Прем'єр-міністр височів над усіма на цілу голову. Він підійшов до короля й церемонно вклонився.

– Ваша Величносте, – проговорив він басом, – під вашим мудрим керівництвом Глюкландія розквітне. Сумніватися можуть тільки зрадники! Але їх ми швидко зловимо й знищимо.

– Дозвольте вам відрекомендувати міністра придушення смут і виявлення зрадників, – продовжив Чипсет. – Запевняю вас, Ваша Величносте, він великий фахівець у цій справі.

Потім королю був представлений міністр захисту й нападів, під чийм керівництвом була армія. Вслід підійшли міністри озброєння, продовольства, непродовольства й інші, котрих Сергійко навіть не намагався запам'ятати. Кожен міністр відповідав за певні, вже знайомі Сергійкові з гри речі. Від усіх хвилювань, які трапилися за цей день, Його Величність дуже стомився й страшенно зголоднів. Він повернувся до Чипсета й попросив оголосити перерву, щоб поїсти, але той навіть обурився.

– Ваша величносте, у жодному разі! Це найгрубше порушення протоколу! – тихо прошепотів він на вухо королю, знову випрямився й урочисто проголосив: – Велика Балаканина починається! – і змахом руки запросив усіх іти за ним.

– Чипсете, – наполегливо прошепотів король на вухо своєму помічникові, – я стомився й страшенно хочу їсти.

– Можу організувати бутерброди, але тільки після засідання. Ваша Величносте, треба потерпіти, інакше буде порушено протокол.

– Та ну його, цей протокол! Я їсти хочу! – сказав король так голосно, що міністри, які йшли за ним, здригнулися.

– Ваша величносте, ви щойно серйозно порушили протокол, а порушення протоколу може викликати збій у програмі або, навіть страшно подумати, її зависання! – Чипсет невдоволено зсунув брови, дивуючись нерозумінню короля.

– Прекрасно, тільки якщо ти зараз не організуєш що-небудь поїсти, то зависну я! І так зависну, що ніякий перезапуск програми не допоможе!

Тим часом уся процесія підійшла до нових дверей, які відразу відчинилися. Це був знову кабінет, тільки значно менший, ніж попередній. Посередині кабінету стояв великий овальний стіл. Навколо – масивні різьблені стільці й одне крісло з високою спинкою. Вже нікого не запитуючи, Сергій рушив просто до крісла.

– Чипсете! – голосно промовив король. Уперше в голосі Його Величності пролунали королівські нотки. Чипсет від передчуття, що зараз трапиться щось жахливе, втягнув голову в плечі. – Чипсете! Моя Величність бажає перекусити, – після невеликої, але досить багатозначної паузи Сергійко продовжив: – Дуже бажає! Може, хтось теж зголоднів?

Це було серйозне порушення протоколу. Міністри затихли, очікуючи наслідків, але нічого не сталося. Усі пожвавилися й зашепотіли між собою. Стало очевидно, що король наділений якоюсь силою, що дозволяє йому зневажати вимоги протоколу. Чипсет вийшов із кабінету й відразу повернувся. У нього в руках біліла тарілочка, на якій лежали два бутерброди й стояла склянка з молоком. Під поглядами міністрів, Сергійко швидко, давлячись і майже не пережовуючи, проковтнув злощасні бутерброди й випив молоко. Йому негайно захотілося спати. Ну, цього допустити було ніяк не можна – він і сам розумів. Поступово Сергійко усе більше зважав до ролі короля і в нього вже не тряслися руки й ноги, як під час виступу на площі. Майже спокійно, не кваплячись, він розклав перед собою аркуші, на яких великим шрифтом було надруковано назви ресурсів і їхня кількість.

– Ну що ж... – почав він.

– Шановні добродії міністри... – дихнув у вухо Чипсет.

– Шановні добродії міністри! – зовсім невимушено продовжив Сергійко. – Нам необхідно побудувати країну заново. Усе, що робилося до нас, як відомо, робилося неправильно, усе це нікуди не годиться. Народ голодує, армія слабка, озброєння не вистачає, і взагалі... Ми всі знаємо, що на нас невдовзі мають напасти степовики. Степовики – ворог сильний і підступний, до того ж, ми не знаємо, звідки вони нападуть і коли точно. Тому ми негайно починаємо створювати армію. Е-е, – на секунду запнувся король, але Чипсет нічого не підказав йому цього разу, – міністр захисту й нападів, скільки вам потрібно глюків, щоб створити могутню армію і перемогти степовиків?

– Усе чоловіче населення країни, яке здатне тримати зброю.

– Пане прем'єр-міністре, скільки у нас такого населення? Не заглядаючи в папірець, прем'єр-міністр відповів:

– Усього населення в країні два мільйони глюків, із них мільйон чоловіків, із них у віці від вісімнадцяти до сорока п'яти років триста тисяч осіб.

– Вам вистачить для армії сто п'ятдесят тисяч? – Сергійко повернувся до воєнного міністра.

– Ні! – миттєво відповів міністр захисту і нападів. – Мені потрібні всі триста тисяч!

– Це неможливо! – вигукнули інші міністри. – А хто тоді працюватиме?

Усі міністри заговорили відразу. Очманілий від такого багатоголосся, Сергій спочатку намагався щось зрозуміти, обговорити, вплинути, висловити свою думку, потім махнув рукою й став чекати, поки всі виговоряться, навіть задрімав на кілька хвилин, спершись лобом на руку й прикривши очі долонею. Але галас і не думав стихати. Міністр продовольства вже засукував рукави, а міністр захисту й нападів кинув склянку з водою в міністра непродовольства...

Чипсет мовчав і не втручався. Сергійко згадав, як він ділив ресурси, сидячи за комп'ютером у себе в кімнаті. Сам. Своєю владою. А хто, власне, йому тут заважає? Він же король! Він найголовніший! Він щосили стукнув долонею по столу. Усі замовкли, і тільки міністр науки, який повернувся до короля спиною й, мабуть, не почув удару, чистим і високим голосом про-

довжував щось доводити міністрові захисту й нападів. Нарешті, помітивши, що всі затихли, замовк і він.

– Шановні добродії міністри! Від такої балаканини у мене розболілася голова. В армію направляються сто тисяч, у міністерство продовольства двадцять тисяч, придушення смут і виявлення зрадників...

Сергійко продовжував називати цифри, позначаючи на картках, кому й скільки надається ресурсів. Коли він дійшов до міністерств продовольства, науки й інших, не пов'язаних з військовими потребами ресурсів майже не залишилося. Розділивши останні жалюгідні крихти між іншими міністерствами, Сергій задоволено відкинувся на спинку крісла.

– Усе, Ваша Величносте? – запитав прем'єр-міністр і важко видихнув.

– Усе, – відповів король, – тепер можна й відпочити.

– Рішення прийняте! – проголосив прем'єр-міністр.

За столом усі, ніби за командою, заговорили, не дослухаючись одне одного.

Відразу відчинилися двері і зайшов слуга. З поклоном він повідомив:

– Ваша Величносте, термінове повідомлення Міністрові придушення смут і виявлення зрадників.

Сергійко кивнув головою. Міністр підвівся і поспіхом вийшов з кабінету. Його не було лише кілька секунд. Він повернувся блідий і схвильований, у його руках білів складений учетверо аркуш паперу.

– У країні бунт, Ваша Величносте, – міністр схилив голову і не до місця клацнув закаблуками.

– Як бунт? Чому бунт? Хто дозволив?

– Глюки незадоволені вашою політикою. Вони кажуть, що їм нема чим годувати дітей, у магазинах неможливо щось купити, у країні високий рівень безробіття, убогість жахлива, злочинність росте... Тому вони й збунтувалися. Може, викликати війська? – Як!.. Адже щойно всі вони радісно мене зустрічали! Портрети, прапори й білі голуби... Хай живу я!..

– Це Глюкландія, Ваша Величносте. Тут усе робиться швидко.

– Добре, – Сергій не задумався ані на секунду і вирішив так, як він свого часу вирішував, граючи на комп'ютері: – Зменшимо армію на третину, а економію розділимо між міністерствами продовольства, науки й транспорту. Продовольства стане більше, і глюки заспокояться.

– Усе? – запитав прем'єр-міністр.

– Усе... – з невеликою затримкою відповів король.

– Рішення прийняте! – знову проголосив прем'єр-міністр.

Відразу відчинилися двері і зайшов слуга.

– Вибачте, Ваша Величносте, термінове повідомлення для міністра придушення смут і виявлення зрадників.

Міністр був відсутній ще менше, ніж минулого разу.

– Ваша Величносте, зрада! – з порога голосно сказав він.

– Що?! Яка зрада?

– Військова змова проти Вашої Величності. Військові вкрай незадоволені зменшенням витрат на армію. Змову очолює міністр захисту й нападів. Пане міністре, – міністр придушення смут і виявлення зрадників поклав руку на плече звинувачуваного в зраді міністра, – вас заарештовано.

Одразу до зали вбігли з десяток військових з блакитними погонами. Міністрові скрутили руки і потягли до дверей.

– Я не винен! Ваша Величносте, я ж увесь час був з вами... Ваша Величносте! – кричав він, борсаючись у чіпких руках охоронців.

Король підняв руку, військові зупинилися. Міністр придушення смут і виявлення зрадників тут же розкрив папку й дістав густо списані аркуші паперу й з поклоном подав королю:

– Ваша Величносте, ось свідчення співучасників, які повністю викривають обвинувачуваного.

Міністр дістав ще одну папку.

– Це запис злочинної змови міністра зі своїми заступниками.

Усі вони спіймані, засуджені й страчені.

Король розгублено опустил руку, колишнього міністра, незважаючи на його крики, потягли, і відразу до кімнати зайшла нова людина.

Прем'єр-міністр представив нового учасника наради:

– Міністр захисту й нападів, Ваша Величносте.

Юний король повернувся до Чипсета й розгублено запитав:

– Чипсете, я вже нічого не розумію...

– Це Глюкландія, Ваша Величносте. Ви все зрозумієте згодом.

І знову розчинилися двері, слуга з поклоном оголосив про чергове термінове повідомлення для міністра захисту й нападів. Новий міністр був відсутній усього кілька секунд, але коли він повернувся, обличчя його було бліде, і він тривожним голосом повідомив, що біля кордонів Глюкландії помічено розвідувальний загін степовиків, а армія не має зброї, вона недоукомплектована солдатами й офіцерами, що зайвий раз підтверджує винність, а можливо, навіть і зраду колишнього міністра захисту й нападів.

Одразу після цього двері знову відчинилися, посильний приніс звістку про саботаж у Міністерстві озброєнь: усі плани постачання зброї в армію зірвано. Незважаючи на бурхливі протести й голосні заяви, міністр був відразу заарештований і виведений з наради, а королю представлений новий міністр. Сергійко дивився на це дійство зовсім очманілими очима й при новому арешті навіть не намагався протестувати.

«А раптом він і справді винен? – думав він. – Хто їх розбере, цих міністрів? Я ж їх зовсім не знаю. У Міністерстві придушення смут і виявлення зрадників, напевно, багато фахівців, нехай вони й розбираються в усій цій каші».

– Пане Чипсет, – Сергійко нахилився до Чипсета й тихесенько запитав його просто на вухо, – як ви думаєте, що мені робити? Я вже нічого не розумію.

– Думайте, Ваша Величносте, думайте... Для цього ви сюди й прибули, щоб мізки напружувати!

«Добре, що Чипсет попередив, щоб я ні з ким не знайомився й не водився, – продовжував міркувати Сергійко, – бо як друзів заарештовувати? Сьогодні ти з ним грався, а завтра до в'язниці? Жах... А він, виявляється, зрадник! Як таке можливо? І що ж тепер робити? Степовики – ось вони, зовсім поруч...»

Розділ 5

Халепи Чипсета

Усе, що відбувалося в кабінеті короля Глюкландії, відображалось на моніторі Великого Процесора. Королева пішла у своїх королівських справах, не дуже цікавлячись, що відбувається з Сергійком та дворецьким Чипсетом, заздалегідь знаючи, що Проця нічого поганого не допустить. Для неї це було наче кіно із заздалегідь відомим хепі-ендом. Сам Великий Процесор і його донька Інформа не відриваючись спостерігали за всім, що відбувається. Арешти одного за одним міністрів не дуже стривожили Хазяїна й Володаря, але те, що через усі ці події не встигли приготуватися до приходу степовиків, було вкрай погано. Як завжди, велику справу знову забалакали великими балачками.

– Ну ось бачиш, тату, він усе робить по-старому! – хвилювалася принцеса. – Він погубить Глюкландію! Треба терміново йому допомогти! Чому ти не скажеш Чипсету, щоб він утрутився? Чому він сидить за столом, немов якийсь пеньок?

– Ні, доню, ще є час. Нехай спробує вибратися сам – отоді він одержить справді безцінний досвід. Який сенс вирішувати задачу з підказкою, так нічому не навчишся.

Великий Процесор не встиг закінчити думку. У кабінет зайшов Дроник, який зараз заміняв Чипсета. Дроник був блідий і похмурий. Його повідомлення було коротким і тривожним.

– Лихо, мій пане. На Заекрання напав Макровір.

– Ох! – з жахом відхитнулася Інформа.

– Цього ще не вистачало! – Великий Процесор подивився на екран, де у своєму кабінеті продовжував безпомічно борстися Його Величність Серж Перший. Поки поруч був Чипсет, Великий Процесор зовсім не боявся ні за Сергійка, ні за Глюкландію, але зараз Чипсет був набагато потрібніший тут, у Головному палаці.

Великий Процесор забарабанив пальцями по столу. Задача... І все-таки Чипсета доведеться відкликати. Якщо Макровір захопить Головний палац, то допомогти Глюкландії Великий Процесор нічим не зможе, якщо ж Головний палац пощастить відстояти, то можна буде допомогти й Сержу Першому.

Два екрани з восьми, що стояли на столі Великого Процесора, замигтіли, вкрилися смугами і нарешті повністю згасли. Вірус Макровір почав свою атаку. Можна було тільки здогадуватися, яким буде його наступний хід.

Великий Процесор поклав пальці на клавіатуру й почав щось набирати. Інформа замерла у своєму кріслі, намагаючись нічим не відволікати батька, розуміючи, що зараз дорога кожна секунда. Працював Великий Процесор наосліп, всіма десятима пальцями, й так швидко, що, здавалося, пальці розчиняються в повітрі. Шість екранів, які ще працювали, одночасно блимнули, і на них з'явилося похмуре й неприємне обличчя.

– Агов, Процесоре! Ти що, не второпав? Зливай воду, ти приплив!

Великий Процесор нічого не відповів, тільки пальці почали рухатися ще швидше, хоч це здавалося неможливим. Він домігся свого, й три екрани набули нормального вигляду, але на інших трьох усе ще стирчала мерзена фізіономія Макровіра. Системою електронного зв'язку Великий Процесор ще встиг передати Чипсету наказ негайно повертатися до Головного палацу, після чого зв'язок знову перервався. Великий Процесор спробував пробитися хоча б до когось зі своїх міністрів, але всі спроби блокувалися Макровіром. Крім того, вірусу пощастило якимось чином дістатися до електричних силових установок і вимкнути їх – подача електроенергії в палац припинилася. Джерел безперебійного живлення вистачило лише на кілька хвилин. Акумулятори сіли, екрани згасли. Затихли вентилятори, які охолоджували процесори в системних блоках, припинили свій неголосний шум кондиціонери. Лампочки на міні-АТС

палацу блимнули, але все-таки не вимкнулися. Телефони на акумуляторах могли працювати значно довше, ніж комп'ютери. Але загалом становище ставало зовсім скрутним.

Чипсет, одержавши наказ Хазяїна та Володаря, негайно викликав курсор і сказав на прощання королю Сержу:

– Ваша Величносте! На Заекрання напав Макровір, дуже небезпечний і сильний вірус. Я не знаю, чим закінчиться ця історія. Може так статися, що ми програємо цю війну. Що поробиш, не всі війни можна виграти! Але ви завжди можете повернутися додому, пам'ятайте про це. Вам варто лише підійти до будь-якого працюючого комп'ютера, набрати адресу своєї електронної пошти й сказати «GAME OVER». Одразу відкриється канал зв'язку з вашим домашнім комп'ютером. Не роздумуючи, стрибайте в монітор, і опинитесь вдома. Ви все запам'ятали?

Дворецький дивився на короля сумно й суворо.

– Так, Чипсете. GAME OVER – і в монітор!

– Правильно! І ще. Щоб виграти гру, завжди думайте про глюків. Думайте про них, і вони думатимуть про вас. Не ображайтеся, що я залишаю вас у такий відповідальний момент. Як тільки я приїду до Столиці, я обов'язково зв'яжуся з вами й допомагатиму звідти хоча б порадами. Щастя вам, Ваша Величносте Серж Перший!

– Тобі теж...

Після цих слів Чипсет вибіг із кабінету, промчав через залу і вискочив на площу. Курсор уже стояв біля сходів. Водій жестами показував, що часу в них зовсім немає, тому Чипсет з ходу вскочив до машини. Водій рвонув важіль переносу, світло згасло й знову з'явилося, але перед машиною був зовсім не Головний палац Заекрання.

– Де це ми?

– Не знаю, – розгублено відповів водій.

Піщані бархани, ріденькі кущі саксаулу й ще якихось колючих рослин, гарячий вітер, що пашив жаром та ніс пісок, який негайно потрапляв до рота й огидно зарипів на зубах, як тільки пасажери відчинили дверцята та вийшли наружу. Чипсет повернувся до машини.

– У тебе вода є?

Водій мовчки простягнув почату пляшку води. Чипсет прополоскав рота, відчинив дверцята й виплюнув воду на пісок. Йому здалося, що вода випарувалася, не долетівши до землі.

– Отакої...

– Я, здається, знаю, де ми, – сказав водій, розглядаючи карту. – Це незаселена пустеля Жорстких Дисків. Але як ми сюди потрапили?

– Макровірова робота, що тут ворожити... Мабуть, він дістався до комп'ютерної мережі палацу. Як вибиратимемося?

Водій замислено почухав носа.

– А хто його знає. Сила відключена повністю, жоден прилад не працює.

Курсор одержував енергію від сили, що передавалася повітрям. Ніяких дротів для того потрібно не було. Сила пронизувала не весь простір Заекрання, бо така технологія призвела б до великих непродуктивних витрат енергії. Комп'ютери Головного палацу відслідковували маршрут курсора, як і інших об'єктів, які одержували енергію від сили, і подавали її повітряним коридором, немов кабелем. Коридор тягнувся за курсором, куди б той не переміщався. Зараз сила була відключена, а значить, і курсор перетворився на купу непотрібного металобрухту.

Водій потягнувся до бардачка й дістав звідти компас.

– Ось, єдиний прилад, який працює. Якщо це справді пустеля Жорстких Дисків, то перетнути її пішки – не менше місяця йти. Без води й харчів – чисте самогубство. Ми добряче вплили, пане Чипсете.

– Сидіти тут і чекати невідомо чого – таке саме самогубство.

– Ваша правда. Тому й кажу, що добряче влипли.

Сумно помовчали. З кожною секундою в машині ставало все задушливіше й спекотніше. Чипсет вийшов з машини й плюнув на дах. Слина засичала й зникла майже миттєво.

– Будемо сидіти, за годину або зваримося, або підсмажимося. Ну що, підемо?

– Куди?

– Та хоч до найближчого бархана, там подивимося, – Чипсет приклав до очей долоню козирком, закриваючи їх від сонця, – он на той бархан, – він махнув рукою у напрямку досить високого бархана, що піднімався зовсім недалеко від курсора.

– Ходімо, – байдуже погодився водій, і тон його голосу зовсім не сподобався дворецькому.

Чипсет пов'язав собі голову носовою хусткою і виліз із машини, по кісточки застрявши в нестерпно гарячому піску.

– Ну? Що ж ти? – поквапив він водія, бачачи, що той не дуже рветься виходити з машини. – Чи ти думаєш, що треба йти кудись в інший бік?

– А якщо не знаєш, де знаходишся, то яка різниця, куди йти? – водій знехотя виліз із курсора, так само, як і Чипсет, пов'язавши голову якоюсь не дуже чистою ганчіркою.

Повільно побрели назустріч сонцю. Здавалося, що бархан зовсім поруч, але йти довелося не менше години. Він ніби відсувався весь час, як лінія обр'ю. Майже відразу нестерпно схотілося пити. Водій похитав головою й запхав пляшку з водою у внутрішню кишеню форменого піджака, а Чипсет гірко шкодував про ковток води, виплунутий на пісок, коли він полоскав рота.

Нарешті дійшли до бархана. Підйом виявився ще важчим. Глибокі сліди відразу обсипалися дрібним піском. Проте жевріла надія – а раптом, раптом... Там, за барханом глюки... місто... Ні, озеро! – величезне озеро чистої холодної води, в якій можна викупатися й пити... пити... пити... Лопнути від випитої води, й все одно пити!

Проте за барханом ніякого міста, а тим більше озера не було, а був тільки наступний бархан. І скільки не кинь оком, лежали такі самі бархани, як той, на якому вони зараз стояли. Чипсет озирнувся. Сліди просто на очах танули – їх замітало піском. Удалині ще чітко виднівся залишений ними курсор. Йому здалося, що в курсора блимнули фари. Чи це відблиск сонця? А може, просто міраж?

– Агов! – штовхнув він ліктем супутника. – На курсорі наче фари блимнули. А може, і здалося... Але все-таки наче блимнули, слово честі!

Той різко зупинився.

– Фари? Фари блимають при підключенні до сили. Може, подача відновилася? Ходімо назад! Швидше! Нам же й треба всього, щоб сила була кілька хвилин.

І вони заквапилися назад. Повертатися завжди важче. Повертатися – немов переробляти вже зроблену роботу. Знову безкінечно тягнеться час під убивчим сонцем. Ох, яка різниця, куди плентатися? Ноги важкі й гарячі, у голові молотком гепає пульс, від яскравого сонячного світла починають боліти очі й доводиться увесь час мружитися. Крок... Ще крок... Лівою... Правою... Пісок такий, ніби йдеш босими ногами по розпеченій сковорідці. Ставити ногу щоразу все болючіше й болючіше. Якщо силу не ввімкнули, то надії ніякої! І ніхто їм тут не зарадить. Ніхто... Де цей клятий курсор? Скільки до нього можна йти? Лівою... Правою... Ш-ш-ш... – ледве чутно обсипається пісок у глибоких слідах. Чипсет дивиться на годинник і не вірить своїм очам. Трохи більше двох годин минуло, як вони залишили машину, а здається, що бродять цією хиткою трясовиною цілий день, і день цей убивчо довгий.

Ну ось, нарешті, і машина. Водій відкриває дверцята, і з салону дихає палючим жаром. Ризикуючи зваритися заживо, він падає на сидіння і, не гаючи жодної секунди, починає клацати тумблерами, включаючи бортові системи. Ну ж бо. Ну...

– Є! Сила є! Швидше!

Чипсет, не вірячи такому щастю, теж вскочує в гарячий салон і не встигає закрити дверця, як курсор зривається з місця, залишаючи за собою хмару піску. У кабінку на мить падає темрява. Зовсім незрозуміло, де вони випірнуть, тільки б не в пустелі. Страшно подумати, що було б, якби він не обернувся в ту секунду, коли блимнули фари!

Цього разу посадка була не така вдала. Курсор опинився на верхівці високого дерева і після вимикання сили став повільно падати вниз. Водій відреагував миттєво, і не встиг Чипсет відкрити рота, щоб зойкнути, як важіль переносу був включений і світло знову згасло. Втретє приземлилися на зелений луг поряд з невеличким селом. Обидва радісно зітхнули: це була не пустеля! Як добре! Що завгодно, тільки не пустеля – і їхня надія справдилася: зелений луг, прохолода трави, освіжаючий вітерець! Супер!

– Ну і славно! – сказав Чипсет. – Хоч цього разу все нормально! Ходімо, запитаємо, куди ми потрапили.

Перше, що вони побачили на околиці села, був колодязь. Наперегони кинулися до нього. Водій поквапом дістав цебро. По черзі пили й пили холодну, неймовірно, казково, фантастично смачну воду. Коли животи в обох здулися, немов барабани, Чипсет стягнув сорочку.

– А ну злий... Б-р-р! Ой-ой-ой! – блаженно репетував Чипсет, здригаючись від дотику крижаної води, і відразу просив: – Ще...

Сполоснувшись по пояс, мокрі, але задоволені, пішли до найближчого будиночка. На стукіт ніхто не відгукнувся. Те ж саме повторилося і в інших. Тільки тепер вони звернули увагу, що на вулиці нікого не видно.

– Слухай, а село порожне! Глюків немає, – розгублено сказав водій.

– От тобі й маєш...

Обійшли ще кілька будинків, але нікого не знайшли. Було схоже, що село й справді покинуте.

– Нісенітниця виходить! – рішуче рубонув рукою повітря Чипсет. – Нас носить по Заекранню як човен без керма й вітрила: то в піщану пустелю, то в спорожніле село, а тим часом нас чекає Великий Процесор. Там зараз, мабуть, кожна секунда дорога. Треба брати ситуацію у свої руки.

– Але як?

– Що ти мене запитуєш? Ти водій чи я? Думай! От скажи, ми можемо самі призначити маршрут руху курсора?

– Ні. Це може зробити тільки Великий Процесор зі свого комп'ютера у Головному палаці.

– Правильно. А назад? Ти ж можеш бортовим комп'ютером повернути курсор на кілька операцій назад? Полетимо задом наперед, га? По черзі скасуємо кілька операцій і в результаті знову опинимося в тій точці, з якої ти вилітав за мною, тобто біля Головного палацу. Так можна?

Водій на мить задумався.

– Знаєте, пане Чипсете, я ніколи над цим не замислювався, але спробувати можна. Принаймні в пам'яті курсора записано десять попередніх операцій, тож, цілком можливо, ви й маєте рацію. Давайте спробуємо.

Мимовільні мандрівники, захопившись пошуком місцевих жителів, а потім обговоренням можливості повернення до Столиці, навіть не звернули уваги, як далеко вони відійшли від курсора. Не ховаючись, зовсім відкрито вони прямували серединою вулиці, голосно розмовляли і мало за це не поплатилися. Першим почув підозрілий шум Чипсет. Він смикнув водія за руку й упав у високу траву біля напівзруйнованого кривого паркана. Водій упав поряд.

– Т-с-с! – Чипсет приклав палець до губ. – Слухай!

З провулка з'явилася танкетка, на башті якої сиділо троє солдатів у чорній формі.

– Солдати Макровіра! Вірусники...

Танкетка прогрюкала повз них, залишаючи за собою хмару пилу.

– Справи кепські! Якщо роз'їжджають танкетки, значить, захоплено силові станції. Тому, до речі, і курсор запрацював. Мабуть, Головний палац захоплено. Як там Великий Процесор?

Пригинаючись, перебіжками, уникаючи відкритих місць, вони гайнули до курсора. Їх помітили, коли вони вибігли на луг і до машини залишалось метрів сто. Ліворуч на землі раптом розцвіли й відразу впали фонтанчики, утворивши кілька коротких ланцюжків. Чипсет не відразу второпав, що стріляють саме в них. Тільки почувши спізнілі звуки черг, він усе зрозумів.

– Зигзагами! – задихаючись від бігу, прокричав він. – Біжи зигзагами! Це вірусники луплять по нас!

І вони рвонули полем, немовби два перелякані зайці, стрибаючи з одного боку в другий. Ось, нарешті, і курсор. Водій гарячково натиснув кнопки на клавіатурі бортового комп'ютера. Кілька секунд виснажливого очікування. Дві кулі пропороли метал на капоті курсора, обсипалося дрібними осколками скло бічних дверцят. Нарешті світло зникло, майнула зелень лісу, потім жовта піщана нескінченність пустелі. І коли все, здавалося, уже було позаду і Чипсет подумував, куди треба насамперед бігти в Головному палаці й де може бути Великий Процесор, машину раптом кинуло вбік, здригло, і вона покотилася по землі. Колеса скажено оберталося, капот, крутнувшись перед склом величезним чорним птахом, полетів кудись угору й назад. Переднє скло хруснуло, вилетіло й відразу було підім'яте машиною. Курсор залишився лежати на боці, трохи погойдуючись, загрожуючи повністю перекинутися на дах.

Кілька секунд у салоні стояла мертва тиша.

– Гей... – першим отямився Чипсет і потрусив головою, проганяючи тупий біль у скронях. – Ти живий?

Пристебнуті ремені врятували обох, але водій, який міцно приклався до продавненого даху, зараз тільки погойдував головою й ледве чутно стогнав. Відразу почувся голосний стукіт по корпусу й чийсь голос:

– Живі є? Вилазь, поки списом не проткнули! Мандрівники, кінським копитом тебе...

– Є, – відгукнувся Чипсет, – тільки вилізти не можемо! Допоможіть краще...

Зовні почувся голоси, машина захиталася, перевернулася й впала на колеса. На голови злощасних пасажирів посипалося бите скло, пісок і ще якась гідота. Заскреготали й відчинилися дверцята, спочатку з боку водія, потім з боку Чипсета. Він відчув, як міцні руки схопили його за плечі й, особливо не церемонячись, спробували витягти з машини. Пристебнутий ремінь безпеки натягнувся, але бранця не відпустив. Відразу з відкритих дверей з'явилася рука з довгим блискучим кинджалом. Гостре, немов бритва, лезо, здавалося, тільки торкнулося ремня, але цього доторку було досить, щоб той розпався навпіл. Кинджал зник, а поросла з тильної сторони коротким темним волоссям долоня, що з'явилася знову, боляче, немов плоскогубцями, схопила дворецького за плече й висмикнула на світло.

– Цей начебто нічого! – почув він чийсь голос зверху й обережно розплющив повіки. Просто перед очима він побачив ноги, укриті таким же темним волоссям. Ноги були в коротких, трохи вище кісточок, чоботях. Далі тіло прикривала шкіра. Голову глюка Чипсет не роздивився – яскраве сонце сліпило очі.

– А мій за голівку тримається! – глузливо відповів хтось із-поза машини хрипким, немов застудженим голосом. – Чого ти за неї тримаєшся? Чому там боліти? Там же кістка! Га-га-га...

Чуєш, Ксиго, а він на ногах не стоїть! Що робити будемо?

– Та ткни списом... Ото клопіт! Коня йому свого віддавати, чи що?

– Я потягну, – сказав Чипсет і не впізнав свій голос, переляканий і прохальний. Він справді злякався, що невидимий співрозмовник зараз ткне списом водія і прикінчить його: так, мимохідь, щоб не мати мороки.

– І хочеться тобі... Ну, як хочеш, тільки май на увазі: будеш нас затримувати, прикінчимо обох, утямив?

– Так...

Чипсет звалив на спину водія і натужно піднявся. Добре, що водій був не дуже високий і худий, а то Чипсет просто не підвівся б. А так було цілком стерпно. Він побрів за двома вершниками-степовиками. Позаду залишився курсор з дірою в днищі, саме під заднім пасажирським сидінням. Ліворуч від курсора, у прим'ятій траві, валялася трубка одноразової реактивної рушниці.

«Нічого собі! – здивувався Чипсет. – Звідки в степовиків така зброя?»

Дорога вивела на невисоку гірку. З неї відкривався чудовий краєвид – місто, яке Чипсет покинув кілька годин тому. Це була Глюкландія.

Розділ 6

Штурм

Усі монітори на столі згасли, і ніякі заходи, що намагався вжити Хазяїн і Володар, не допомогли. Облишивши марні зараз клавіатури, Великий Процесор схопив слухавку. На щастя, внутрішній телефонний зв'язок працював.

– Начальник охорони слухає, мій Володарю.

– Підняти весь гарнізон по тривозі. Приготуватися до відбиття штурму. Підняти всіх: хворих, відпускників, молодих – геть усіх! Не відстоїмо палац – потім усе не матиме сенсу!

– Так, мій Володарю. Гей, хто там? Тривога! – почувся його голос, який уже віддалявся.

– Тату, але як же Макровір одразу до палацу дістався? Через усю країну? І ніхто його не помітив. Це ж зрада! Напевно, у палаці є зрадник.

– Інформо, зраду потім шукатимемо. Маплато і ти, Інформо, ви маєте розуміти, що становище безпорадне. Не знаю як, але Макровіру вдалося повністю позбавити мене доступу до комп'ютерної мережі палацу й до зовнішнього зв'язку. Логічно припустити наступний крок – штурм палацу, інакше все, зроблене до того, втрачає сенс. Макровір не дурень, він розуміє, що я не сидітиму, склавши руки, і знайду спосіб зв'язатися з вірними людьми. Не думаю, що варта зможе довго опиратися його вірусникам, а підмогу викликати я не можу – немає зв'язку. Звідси висновок: вам треба негайно залишити палац, якщо це ще можливо, якщо ж ні, то змішатися з покоївками й куховарками й піти звідси після штурму. Ви в жодному разі не повинні потрапити в лапи Макровіра. Найпростіший спосіб захопити всю країну без втрат – створити видимість законного переходу влади. А це значить, що він захоче одружитися або з тобою, моя дорога дружино, коли ти будеш удовою, або з тобою, моя дорога доню.

– Тату, а ти?

– Королям у полон потрапляти не годиться. Як ти кажеш, моя любя Маплато, це порушення протоколу. Дорогі й кохані мої дівчатка, я чесно й відверто описав ситуацію. Ви маєте дати мені слово, що якщо палац буде взято штурмом, ви докладете всіх зусиль і підете звідси, що б зі мною не трапилося. Поки ви на волі, значить, є надія врятувати Заекрання. А ми маємо думати насамперед про глюків – це наша турбота, це наш обов'язок. Маплато?

– Даю слово, – твердо промовила королева.

– Інформо?

– Тату...

– Інформо, обов'язок королів насамперед думати про свою країну й підданих. Я сподіваюся, що ти принцеса справжньої королівської крові. Ну? – вимогливо запитав Великий Процесор.

– Даю слово... – ледь чутно прошепотіла Інформа.

– Голосніше! Кого ти боїшся?

– Даю слово! – дзвінко вигукнула Інформа й відвернулася, щоб ніхто не побачив сльози в її очах. Хто його знає, може, поява таких сліз – це теж порушення протоколу?

– Добре. Я сподіваюся на вас, мої милі й любі дівчатка. А тепер ідіть і перевдягніться. Утім, Інформі й перевдягатися не треба. Прощайте.

Великий Процесор по черзі ніжно поцілував двох найближчих людей.

– Я не хочу «прощайте», тільки «до побачення», – Інформа спробувала посміхнутися, але це їй погано вдалося.

– Добре, доню, нехай буде «до побачення».

Королева й принцеса вийшли. Великий Процесор кинувся до вікна й уважно оглянув площу, що розстелялася перед палацом. У будинках, розташованих навколо площі, нормально працювали магазини. Площею гуляють люди, між якими спритно крутилися лоточники із

закусками й напоями. Кілька натягнутих наметів, у яких можна було сховатися від сонця й випити келих холодного пива або води. Фотографи, які зазивають клієнтів. Наче все, як завжди. Але придивившись, Великий Процесор помітив, що більшість людей чітко дотримуються свого місця, не віддаляючись від нього більше ніж на чотири-п'ять кроків. У лоточників товар чомусь був накритий накидками з білої щільної тканини, а самі вони були молодими й бравими хлопцями, і тільки ходили вперед і назад, але нічого не продавали. Усі намети сьогодні чомусь були розташовані точно навпроти входів до палацу. Одже, палац уже заблоковано.

Погляд Великого Процесора впав на годинника, який показував за десять хвилин дванадцятю. Стало зрозуміло, чого чекають ці хлопці, які ніби без діла гуляють площею. Це були перевдягнені вірусники, солдати Макровіра.

– Начальнику охорони!

– Слухаю, мій пане! – відповів у трубці знайомий голос.

– Будьте готові. Штурм почнеться о дванадцятій.

– Усе вже готово, мій пане. Де можна – побудовано барикади, поставлено посилену варту, вікна першого поверху закрито. Так просто ми не здамося, – голос начальника охорони був бадьорий і впевнений, і це вселяло надію.

Великий Процесор знову підійшов до вікна. Усі, хто гуляв, немовби підкоряючись невидимій команді без поспіху почали підтягуватися до палацу. Придивившись, він побачив, що біля кожного лоточника збиралося по вісім-десять вірусників.

«Та це ж зброєносці! – враз здогадався він. – У них на лотках зброя! Ось чому лотки прикриті тканиною...»

Великий Процесор повільно підійшов до свого особистого сейфа й дістав невеликий пістолет, який матово поблискував. Це був магнітний випромінювач, при всій своїй непоказності, він – грізна зброя, що дозволяє розмагнітити, а значить, знищити будь-якого глюка. Саме тому, що зброя була дуже небезпечною, Великий Процесор, незважаючи на наполягання військових, не пустив її у виробництво. Він не хотів ризикувати, даючи в невідомо чії руки найпотужнішу зброю за всю історію Заекрання. Найсекретнішу частину він зробив власноруч, передбачивши механізм знищення випромінювача.

Ну що ж, він був готовий до останнього бою. Дорого доведеться заплатити Макровіру за його життя!

– Мій Володарю! – пролунав за дверима голос начальника охорони: – Є зв'язок із військовим міністром. Від нього депеша!

Яка удача! Невже військовий міністр зрозумів, яка небезпека загрожує Столиці й усьому Заекранню? Який молодець! Великий Процесор кинувся до дверей і повернув ключ. Але замість депеші в обличчя вдарив щільний отруйний струмінь.

– Ох! – Великий Процесор знепритомнів миттєво, не встигнувши навіть натиснути кнопку самоліквідації магнітного випромінювача. Ноги підломилися, і він упав на підлогу.

Від тіла начальника охорони відділилася прозора, майже невидима тінь, після чого воно впало без ознак життя. Тінь посміхнулася, оголивши страшні, наче акулячі зуби, стислася до розміру помаранча, набула яскраво-жовтого кольору й зникла, залишивши за собою невелику хмарину світних іскор. Якби Великий Процесор не лежав непритомний, він би відразу зрозумів, що його ніхто не зраджував. Це була робота найближчого помічника Макровіра, невидимого вірусу на ім'я Стелс.

Незрозуміло, звідки взялася маленька блакитна хмаринка, яка підпливла до розпростертого тіла Великого Процесора. Вона почала рости і спробувала його огорнути, але тіло було занадто велике й нічого у хмаринки не вийшло. Тоді хмаринка згустилася над пістолетиком і розчинила його в собі. Почувся звук важкого дихання й ледь чутний сумний передзвін бубонців, після чого шматочок синяви повільно вплив з кімнати й поплив коридором, притискаючись до плінтуса й намагаючись триматися в тіні.

Маплата, перевдягнувшись у сукню однієї зі своїх служниць, разом з дочкою безперешкодно дійшла до першого поверху. Виглянувши з-за рогу, королева різко сіпнула назад.

– Там вірусники...

– Ну то й що? Нам чого боятися? Ходімо, мамо... – Інформа навіть посміхалася трохи, щоб додати мамі впевненості.

– Ні, зачекай...

З великої сумки, яку несла з собою, Маплата витягла маленьку шкіряну торбинку, зав'язану тонким ремінцем. У торбинці було щось важке й кутасте, але що саме, Інформа одразу визначити не змогла, та й не намагалася, бо часу на це не було.

– Інформо, доню, що б зі мною не трапилося, ти маєш зберегти себе й ось це. Пам'ятай про слово, що ти дала батькові! А тепер слухай, я піду першою. Не перебивай! – у голосі Маплати прорізалися королівські нотки, що не терплять заперечень. – Якщо нас шукають, то насамперед шукають жінку й дівчинку, які йдуть разом. Коли мене затримають, що теж може трапитися, постарайся скористатися метушнею. Сказати чесно, я не знаю, де можна сховатися, щоб перечекати цей напад. Попросися до когось із підданих... Усе-таки ми не такі вже й погані правителі... Будь тричі обережна! Ну а якщо я пройду, за кілька хвилин іди сміливо. Тобі боятися нема чого, ясно? Зустрінемося біля входу. Ти все зрозуміла, доню?

– Усе, мамо.

Королева поцілувала доньку в чоло, закинула ремінь сумки на плече, сміливо вийшла з-за рогу й попрямувала до виходу.

– Стояти! Ти хто? Куди йдеш?

– Я покоївка, іду додому на відпочинок після зміни.

– Покажи, що в сумці!

Інформа бачила, як напружилася королева. Ще б пак! Її, королеву Заекрання, обшукують якісь вірусники! А королева, з дитинства привчена до порядку й дотримання протоколу, змушена показувати цим нечемам свою білизну й інші речі, які належали тільки їй і зовсім не призначені для стороннього огляду! Та вона мужньо витримала це приниження. Вона уже була застебнула сумку, а вірусник відступив убік, щоб її пропустити, коли дама, яка проходила повз них, зробила глибокий кніксен і сказала:

– Доброго дня, Ваша Величносте!

– Що?! Королева?! – закричали вірусники і потягли до неї свої брудні лаписька.

Це було вже понад усякі сили. Королева кинулася бігти, незручно ковзаючи підборами на бездоганно натертій паркетній підлозі. Один з охоронців підняв автомат і повів стволом на право на ліво, немов написав ручкою короткий рядок. Першою впала придворна дама, яка так невчасно привіталася зі своєю королевою. Вона навіть не встигла повністю випрямитися після останнього у своєму житті поклону – померла зі здивованою гримасою на обличчі. Потім вмерла королева, некрасиво й незручно розтягнувшись на повний зріст на сяючому паркеті.

– Ідіоте! Що ти наробив?! – закричав інший вірусник. – Це ж королева! Ти що, учорашнього наказу не пам'ятаєш! Королеву й принцесу тільки живими! Живими, балда!

– А чого вона того... Ну, побігла... Нехай не бігає!.. А може, це й не королева зовсім... – тупо бубонів перший.

– Що тепер буде... Що тепер буде... – голосив начальник поста. Він розумів, що хоча стріляв не він, саме начальник несе всю відповідальність за безглузду смерть особи, про цінність якої вчора окремо говорили на інструктажі.

Інформа стояла за рогом, щосили затуливши рота долонькою. У перші секунди жах скував її, і це врятувало життя. Вона неминуче потрапила б у полон, якби вискочила зі своєї схованки й кинулася до матері.

«Інформа, доню, що б зі мною не трапилося, ти повинна зберегти себе й ось це...» – пролунав у пам'яті голос королеви. Це було не прохання, це був наказ.

Інформа підняла до очей полотняну торбинку. Ні, на неї відразу звернуть увагу й заберуть. Потрібно десь її сховати, але де? Вона оглянула коридор, і погляд привернула діжка, в якій росла велика пальма. Діжка стояла в кутку біля великого вікна. Принцеса прожогом кинулася до діжки, схопивши з сервірувального столика, кинутого кимось просто посеред коридору, кавову чашку. Викопавши чашкою невелику ямку в землі, вона обережно поклала туди торбинку, закопала й щільно втрамбувала землю. Чашку акуратно витерла серветкою, поставила на місце, перевірила, чи не забруднені землею руки, й сміливо пішла посеред коридору просто на вірусників. Замість двох вартових у коридорі юрилося з десятків чорних солдатів. Вірусник, який стріляв у королеву, стояв зі зв'язаними назад руками, його ніс і губи були вимащені кров'ю. Зайняті цією подією, вояки не звернули на дівчину ніякої уваги. Тільки один, коли Інформа зупинилася біля тіла матері, прикрикнув:

– Іди геть звідси! Немає тут нічого цікавого!

Інформа полоснула вірусника поглядом, у якому було стільки ненависті, що той сторопів, а коли отямився, зухвалої дівчини вже й слід прохолов.

– Гей, – розгублено скрикнув вірусник, – дівчиську! А куди вона зникла?

– Та заткнися ти зі своїм дівчиськом, – роздратовано відмахнувся начальник поста. Йому зараз було зовсім не до дівчинок, він напружено думав, як буде виправдовуватися перед своїм начальством за вчинене недоумком-вірусником.

Розділ 7

Засідання великої балаканини

Чипсет пішов. Коли він був поруч, Сергійкові було спокійніше. Навіть коли посланець Великого Процесора мовчав, Сергійко знав, що поруч стоїть той, хто завжди допоможе й підтримає. А зараз Чипсет пішов, і Сергійко залишився один на один з усією цією купою міністрів і проблем, та ще й зі степовиками на кордоні.

Міністри мовчали, очікуючи, що скаже король. Король мовчав, бо не знав, що сказати, й чекав: може, міністри скажуть що-небудь розумне? Але мовчання проблеми не вирішувало, а зараз була дорога кожна хвилина. І Сергійко зважився.

– Ну що ж, шановні добродії міністри, треба визнати чесно, роль короля вдалася мені погано, – Сергійко важко зітхнув і продовжив: – Бунт глюків це засвідчує. А ще змова серед військових і саботаж у Міністерстві озброєнь... Напевно, мені треба піти, а за мене нехай буде хтось інший... Може, у нього вийде краще. Ось.

У великому кабінеті запала така тиша, що скрип стільця від чийогось необережного руху видався громом.

– Ваша Величносте, якщо мені буде дозволено... – почав прем'єр-міністр.

– Так! Так! Звичайно! Я готовий прийняти... У цей грізний для батьківщини час, у цю годину тяжких випробувань... Цей важкий вінець під силу тільки впевненому й відповідальному! – перебив прем'єр-міністра міністр придушення смут і виявлення зрадників і швидко заговорив далі: – Мої вірні солдати наведуть порядок у Глюкландії! Ми виявимо всіх баламутів і зрадників! Я...

– Звичайно, звичайно! Ви наробите зброї, ви створите армію... Ніколи ще, чуєте, ніколи ваші брудні поліцейські методи не давали чистих результатів! – блідий прем'єр-міністр підхопився зі свого місця. – Поліцейський порядок може породити тільки поліцейську державу!

– Охорона! – закричав міністр придушення смут і виявлення зрадників, теж підхопившись з місця. – Ваша Величносте! Зрада! – він картинно простягнув руку в напрямку прем'єра: – Прем'єр-міністр організував підлу змову. Його мета – ваш трон. Ось протокол допиту його секретаря, ось протоколи допитів його найближчих помічників, співробітників, друзів, друзів його друзів і особистого водія.

Міністр витяг з портфеля важку пачку паперів і кинув її перед королем. Від удару з пачки на всі боки полетів пил. Прем'єр-міністр сполотнів. Сергійко схопився за голову. Охоронці, які вскочили з коридору, уже надягали на прем'єр-міністра наручники. Щось у поведінці міністра придушення смут і виявлення зрадників Сергійкові дуже не сподобалося. Мабуть, це була та поспішність, з якою він висловив своє бажання стати королем, ну і, звісно, те, як він учинив з прем'єр-міністром.

– Стривайте, – невпевнено сказав король, – мені це не подобається!

Міністр придушення смут і виявлення зрадників навіть голови не повернув до Сергійка.

– Пане міністре! – вигукнув Сергійко. – Я сказав, що це мені не сподобалося!

– А ви вже не король! Ви зреклися! Охорона! Взяти самозванця й узурпатора! – міністр кинув на стіл портфель і дістав з нього аркуш, скручений у трубочку й обв'язаний блакитною стрічкою, на якій висіла велика й важка сургучева печатка. – Ось ваш акт зречення! Він підписаний вами ж, учорашнім числом, і засвідчений усіма міністрами. Ви давно вже не король, ви просто самозванець! Охорона! Взяти самозванця!

– Солдати! – усе так само невпевнено почав Сергійко.

Охорона зупинилася за півкроку. Арештувати короля – усе-таки неабияка справа. А Сергійко тим часом продовжував, і голос його міцнішав з кожним словом:

– Подивіться на стінку, чий портрет там висить? Вашого законного короля, якому ви присягали на вірність. Хіба ви присягали цій підлій людині, яка за дві години заарештувала половину уряду? Хіба від того, що він їх заарештував, у країні щось змінилося на краще? Хіба в магазинах з'явилося вдосталь хліба? Чи степовики повернули від наших кордонів і повернулися у свій степ?

Чим далі Його Величність Серж Перший продовжував говорити, тим упевненішим ставав його голос. Тільки тепер він почав розуміти слова Чипсета, сказані при прощанні: думай про глюків, і тоді вони думатимуть про тебе. Звичайно! Кому стало краще від того, що він відправив у армію понад чверть працездатних чоловіків? Чи будуть глюки воювати за країну, в якій їм не подобається жити? Але ж не подобається, інакше чого б вони бунтували? За Сергійка, який їм упав на голову з милості Великого Процесора, вони підуть у бій проти степовиків? Які гасла вони напишуть на своїх прапорах, під якими підуть умирати?

– Заарештувати цього міністра! Його замінить...

Несподівано на середині пропозиції Сергійко замовк і замислився. Чи не повторює він дії міністра придушення смут і виявлення зрадників? Той нічим іншим, крім арештів, не займався! Усі міністри терпляче чекали, що скаже король.

– Добре, – стомлено сказав той, – не треба нікого заарештовувати. Працюйте, але знайте, я з вас очей не спущу, – і він уважно подивився на міністра, який щойно намагався заарештувати його самого.

Міністра відпустили, і він знову влаштувався за столом, кидаючи погляди ліворуч і праворуч, немов перевіряючи, як поставилися його сусіди до несподіваного рішення короля.

– Шановний пане прем'єр-міністре! Прошу вас, разом з міністрами поділити ресурси. Не забудьте, будь ласка, щоб насамперед глюкам полегшало жити. Друге завдання після цього – оборона. А завтра вранці мені покажете.

– Слухаюся, Ваша Величносте, – тільки й зміг відповісти вражений прем'єр-міністр.

За всю історію Глюкландії це був перший випадок, коли король довірив міністрам розподіл ресурсів. Усі королі за всіх часів робили це тільки особисто. Аякже! Адже розподіл ресурсів – це вище виявлення влади! Кому дати хліб, а в кого забрати! І цей важіль король добровільно віддав прем'єр-міністрові! І Великій Балаканині! Було з чого здивуватися!

Ошелешені міністри на чолі із прем'єром пішли. Сергійко залишився один. Заклавши руки за спину, він ходив навколо стола, думаючи, що він може зробити, щоб захистити Глюкландію від степовиків. Цікаво, а чому вони називаються степовиками?... Звідки вони приходять і що їм треба?

Король тенькнув дзвіночком, і відразу до кабінету ввійшов камердинер.

– Скажіть, будь ласка, – чемно попросив король, – а чи є при дворі історик?

– Хто? – від подиву очі камердинера полізли на лоба.

– Той, хто знає історію Глюкландії.

– Я довідаюся, Ваша Величносте, зачекайте хвилинку.

У Сергійковій школі історію викладала Галина Сергіївна. Це була величезна тітка з гучним владним голосом, яка вимагала, щоб учні знали напам'ять підручник, з усіма датами, іменами й прізвищами. Через те що вона ходила, голосно стукаючи підборами, усі називали її (поза очі, звісно) Тітонька Коняка, а за численні двійки, які вона без жалю ставила, не дуже любили. Ось інформатика – інша справа! Слухати, коли розповідають про комп'ютер, – це завжди цікаво, а якщо ще й розповідають цікаво, тоді взагалі клас! А історія... Ну що може бути цікавого в історії? Став царем той-то, помер тоді-то, прийшов інший цар і все завоював... А потім відбувся переворот, і цього царя теж гепнули... І так усі дві тисячі років: то одного гепнуть, то іншого. Нудота... Зараз події стосувалися саме Сергійка, це його щойно хотіли скинути з престолу, кинути у в'язницю, а потім, може, і стратити! Його, а не кого-небудь, хто жив триста чи чотириста років тому. Перед його, а не перед чиєюсь країною стояв ворог, і

цього ворога треба було знати! Без знання немає перемоги. Зараз історія для Сергійка постала зовсім в іншому освітленні: не як перелік давно минулих років та імен давно померлих людей, а як те, що діється сьогодні й стосується саме його. З минулого тягнеться – і зараз він був упевнений у цьому – ниточка в сьогодні, яка допоможе йому зрозуміти степовиків, ворогів, які загрожують його королівству.

Міркування юного короля перервав камердинер:

– Хранитель старожитностей, Ваша Величносте.

– Нехай знайде.

До кабінету ввійшов сивий сухенький дідок у довгій сірій куртці з простого полотна й кукчих, по кісточки, штанях. Сиве волосся прикривала темна тубетейка, окуляри в металевій оправі висіли на самісінькому кінчику носа, а з-під пахви стирчала товстенька книжка.

– Здрастуйте! – чемно сказав король.

Хранитель старожитностей сердито подивився на Сергійка крізь товсті лінзи окулярів.

– Здрастуйте, Ваша Величносте, – холодно й підозріло пробурчав дідок.

– Вибачте, будь ласка! Я, напевно, відірвав вас від важливих справ, але мені потрібна ваша допомога, – не звертаючи уваги на не зовсім чемний тон дідуся, ввічливо проказав король.

Погляд старого трохи пом'якшав, але відповів він усе ще не дуже привітним тоном:

– Яку допомогу я, стара людина, можу надати молодому, сповненому енергії й сил королю?

– Розкажіть мені про степовиків. Хто вони, чому і навіщо приходять до нас з війною?

Старий підійшов до стола, поклав на нього свій величезний фоліант і подивився на Сергійка з неприхованою цікавістю. Цей король-хлопчисько починав йому подобатися і він зовсім уже не шкодував, що його відірвали від читання стародавнього манускрипту, випадково знайденого в королівській бібліотечі.

– Це дуже стара історія, Ваша Величносте. Як ви знаєте, усім Заекранням керує Великий Процесор. Офіційно не згадують, який він за числом, але насправді він уже Великий Процесор у четвертому поколінні, а до того ще було кілька поколінь просто Процесорів. Отож, з приходом кожного нового покоління, міць Процесорів зростала, а кордони їхніх володінь розширювалися. Тепер значну частину володінь становить область Жорстких Дисків, де й знаходиться Глюккландія.

Територія Жорстких Дисків заселена далеко не вся. От у незаселених областях і кочують степовики. Як вони потрапили туди – ніхто не знає. Тільки кочують вони степами і пустелями багато-багато років. Хліб вони не вирощують, займаються скотарством, переважно розводять коней. Але основне їхнє заняття зовсім не це. Основне їхнє заняття – вони тчуть чудові килими. Це їхня гордість. Килими в них справді чудові, у нас у палаці є кілька цих витворів мистецтва, і я зовсім, Ваша Величносте, не перебільшую, повірте мені. Якщо захочете, можемо піти помилуватися на них хоч зараз. Ще промишляють вони полюванням і риболовлю, у чому досягли великого мистецтва, та розбоями, у чому теж далеко не останні. Нападуть, розорять, пограбують – і далі підуть. Приходили вони й до Глюккландії кілька разів, і жодного разу ми не вистояли. Чи то королі нерозумні траплялися, чи то степовики надто розумні, тільки чекаємо ми їх, чекаємо – а вони завжди приходять зненацька. Якось виходить, що ми завжди неготові, немовби двірники Глюккландії до снігопадів у грудні. Ось і зараз, я чув, бачили степовиків біля столиці, а ми знову не готові! То зброї не вистачає, то солдатів для армії. Оце вже не зрозуміло, куди ж міністри дивляться? – Хранитель старожитностей із щирим здивуванням подивився на Його Величність Сержа Першого, а король побачив у цьому погляді певний натяк на самого себе. – А скільки доводиться поту пролити, щоб після їхнього відходу все відновити? А скільки народу життя втратить? – Старий дістав з кишені пом'яту хустку й голосно висякався, а потім зніяковів, згадавши, де він знаходиться й перед ким стоїть. Сергійко на це порушення етикету зовсім не звернув уваги.

Коротка розповідь вразила молодого короля. Це що ж, щоразу, коли він програвав у цю гру, степовики руйнували Глюккландію? Скільки ж через нього глюків загинуло? Це ж скільки нещастя він приніс цій країні?

– І багато разів вони перемагали? – несміливо запитав король.

– Багато, Ваша Величносте, дуже багато.

– А пробували коли-небудь з ними домовитися? Ну, щоб не боротися, а так, по-дружньому... Торгувати чи ще що-небудь? Наприклад, тими ж килимами?

– Ні, Ваша Величносте. Та й як тут спробуєш, якщо народ їх споконвіку не любить? У кожній родині від їхніх рук хтось загинув. Як же тут домовишся? Та й у степовиків теж гинули... У війні завжди гинуть з обох сторін.

– Так? – напівзапитав, напівпогодився з останнім твердження старого король і замислився. Старий терпляче чекав. Нарешті король немов отямився.

– Дякую вам... – сказав король і відпустив старого.

На сьогодні робочий день був закінчений. Сергійко довго крутився на великому м'якому ліжку, а потім його ніби виключили. І він полетів, полетів кудись у далекі країни, де немає ні степовиків, ні міністрів, нікого – тільки приємна фіалкова глибина, і сковзати в цю глибину неймовірно добре. І тиша така ніжна і ласкава, така необхідна для відпочинку. Він знову сидів у курсорі, за кермом сидів той же водій, а перед ним, на передньому пасажирському сидінні – вірний і розумний Чипсет, і машина нечутно мчала до обр'ю, залишаючи за собою миготіння дерев і кілометрові стовпи.

Тільки чому дорога у вибоїнах і так трясє? Чому трясє так сильно? Так і колеса можуть відлетіти! Та що ж вони?!

– Ваша Величносте, час вставати!

Це камердинер... Він зовсім нечемно трусить його за плече. Ех, перебив такий приємний сон!

– Ваша Величносте, у приймальні чекає прем'єр-міністр. Ви його приймете в ліжку чи вам буде завгодно одягтися?

Як швидко пролетіла ніч! Сергійкові здається, що він зовсім не встиг виспатися й відпочити, але нічого не вдієш, бо він одразу пригадує вчорашню Велику Балаканину, степовиків і неподілені ресурси.

– Звичайно одягтися, і чимскоріш. Де можна вмитися? Із тазка? Невже водопроводу немає? Ну ви даєте! – здивувався король і відразу замовк, згадавши, що, фактично, він говорить сам про себе. Король же тут він, а значить, і відповідає за все, навіть за те, що в палаці дотепер немає водопроводу.

За кілька хвилин, умитий і причесаний, щоправда, голодний, Сергійко вийшов до прем'єр-міністра.

– Ваша Величносте, вибачте за такий ранній візит, але справи чекати не можуть. Ось розподіл ресурсів. Ви його затвердите?

Сергійко став вивчати поданий йому аркушик. В очі кинулося, що основні ресурси були спрямовані на науку, освіту, на виробництво продовольчих і непродовольчих товарів.

– В армію лише двадцять тисяч чоловік? З ким же ми зустрінемо степовиків?

– У мирний час чисельність армії не повинна перевищувати одного відсотка населення. Це загальновідома істина. Адже її треба утримувати – а це гроші, і чималі. Звільнені ресурси ми направили на науку, яка допоможе розробити нові види зброї...

Прем'єр-міністр пояснював Сергійкові принципи побудови держави, а той сидів з яскраво-червоними від сорому щоками. Поліз керувати державою, не знаючи найпростішого. От дурень! Добре хоч вистачило тями вчасно передати справи розумним людям.

Сергійко ще довго сидів з прем'єр-міністром, вивчаючи, як Велика Балаканина за минулу ніч розподілила ресурси. Це, виявляється, було зовсім непросто, і Сергійко переконався, що

його рішучість у цій важливій і складній справі – зовсім не головне. Прем'єр-міністр не раз брав у руки олівець і починав рахувати, обґрунтовуючи ті чи інші цифри, до яких у Сергійка виникали питання.

Голова пухла від цифр, але Сергійко уважно слухав, що говорив йому прем'єр-міністр. У цю мить він зрозумів, що саме було головним у науці керування державою... І зовсім не шабля, якою Сергійко раніше бездумно махав, приймаючи найважливіші рішення. Він немовби рубав цією уявною шаблею на всі боки, не замислюючись, не прораховуючи наперед, а результати такого керування вели до загальної поразки. Головним у керуванні виявився звичайнісінький олівець, яким прем'єр-міністр робив розрахунки. І Сергійкові дуже хотілося вірити, що саме ці розрахунки приведуть Глюкландію до перемоги.

Розділ 8

У полоні степовиків

Години зо три Чипсет тягнув водія на собі. Він сам дивувався, як витримав це катування, але покинути товариша в біді було понад його сили, хоча й тих майже не залишилося.

З десяток степовиків зібралися біля входу в табір, ще здалеку побачивши, що Ксига когось добув. Коли вершники, а за ними й бранець, який ледве пересував ноги, зі своєю важкою ношею на плечах нарешті увійшли в табір, ноги Чипсета підломилися, і він упав на землю під веселий регіт кочівників. Реготали жінки, показуючи пальцями на знесиленого Чипсета, хихотіли хлопці, статечно посміхалися воїни. Водій при падінні вдарився головою об землю й глухо застогнав.

– У вас лікар є? – запитав Чипсет Ксигу.

Від такого запитання степовики розвеселилися ще більше. Ксига широко посміхався, переможно поглядаючи на своїх одноплемінників.

– Лікарі потрібні, аби Чорний Човняр без роботи не сидів... Ги-ги-ги... Чорний Човняр без роботи сидіти не любить. Він на човні кататися любить. Га-га-га... Ти, рабе, як тебе звуть?

– Який я раб? Я...

– Ти і цей хробак, – Ксига показав на водія, який усе ще лежав на землі непритомний, – ви обидва мої раби! Клянуся Великою Силою, розкриєш іще хоч раз без дозволу свого рота – проткну списом. Спочатку його, потім тебе. Ти втямив? – Ксига загрозово підняв спис.

Чипсет мовчки кивнув головою.

– Агов, Ксигу, а як же я? Це ж я збив машину вогненним списом! Чому це полонені тільки твої? – супутник Ксиги зістрибнув з коня й перевальцем підійшов до полоненого.

– Це хто тут ще дзявкотить? Плай? Ах ти, недогризку!..

Ксига зробив два неквапливі кроки до суперника, невловимо змахнув списом, ударивши Плая ратищем під коліна, від чого юнак, мов підкошений, упав на землю. Наступним рухом Ксига приставив спис до його горла, вістря вдавилось в шкіру.

– Ну, Плаю, ти все ще хочеш бути на паях?

Плай мовчав.

– Отож... Хлопчак! Недовичинена шкіра! – це була найобразливіша лайка степовиків, яка натякала на те, що носій прізвиська ще не доріс до дорослого воїна.

Ксига підняв спис і, неквапливо повернувшись, рушив до бранців.

Плаю вистачило миті, щоб підхопитися, вихопити з м'якої халяви ніж і кинутися зі спину на широкоплечого Ксигу. Та досвідчений воїн ніби відчував спиною й присів саме тоді, коли було треба. Молодий Плай з ходу перелетів через степовика і принизливо розтягнувся у повен зріст на витоптаній землі. Степовики оглушливо й кривдно зареготали. Цього разу розмовою справа не закінчилася. Ксига кілька разів сильно штовхнув Плая ногою по ребрах.

– Ти, щеня! – крізь зуби процідив Ксига. – Наступного разу прибі'ю, зрозумів?

Степовики схвально зашуміли.

– Правильно, Ксигу, вчи молодь, а то надміру прудкими стали.

– Вас не запитав, що мені робити, – неприязно буркнув Ксига.

Усі притихли, немов не насмілюючись суперечити. Степовик не оглядаючись пішов до полонених. Плай, у якого від несправедливості й приниження потекли сльози, мовчки підвівся й загубився у юрбі, кидаючи час від часу на кривдника повний ненависті погляд.

– Як тебе звуть, рабе? – повторив Ксига запитання.

Розсудливо вирішивши не називати своє справжнє ім'я, Чипсет відповів:

– Мене звуть Сет.

– Сет? Дурне ім'я... Та чого можна чекати від такого дурня, як ти? Ги-ги... А цього недоумка? Гей, ти, хробак! Ти хто?

– Я не знаю. Він водила.

– Як? Водила? Ну, нехай буде Водила... Зараз я попрошу відьму, щоб вона його подивилася. Забери вас Чорний Човняр, її послуги дорого коштують! А що робити? Хазяїнові треба піклуватися про своє майно. Хоча що ти можеш розуміти, Сете? Ти – раб, шматок свіжого м'яса... Сидіти тут і нікуди не йти! – Оскільки Чипсет нічого не відповів, Ксига перепитав: – Ти чув мене, рабе? Чи ти глухий?

Чипсет мовчки кивнув головою. Це не сподобалося Ксигові. Він вихопив короткий захилявний ніж, точно такий, з яким на хвилину раніше на нього нападав Плай, і приставив до підборіддя нового раба. Надавши вістря на шкіру, він змусив Чипсета високо задерти голову.

– Мені завжди відповідати: так, пане! Ти зрозумів?

Ксига надав сильніше, і вістря пробило шкіру. По шиї Чипсета тоненьким струмком потекла кров.

– Так, пане, – неголосно крізь зуби прошепотів Чипсет.

– Отож... рабе... – Ксига накинув Чипсету на шию кінський повід і рушив за відьмою, витерши по дорозі ніж об шкіряні штани й знову заховавши його за халяву чобота. Ішов він перевальцем, широко розставляючи ноги. Чипсет тужливим поглядом дивився йому вслід.

Повернувся Ксига хвилин за десять, ведучи за собою стару, одягнену в діряві шкіри, жінку. Сиве, давно не мите волосся патлами вибивалося з-під недбало зав'язаної хустки. Відьма спиралася на товстий нерівний ціпок з чималою рогатиною на кінці, з якої звисала невеличка торбинка. Її очі, темні й глибокі, поблискували з-під густих, навдивовижу чорних брів, а над губами росли найсправжніснінькі вуса, такі ж темні, як і брови. Від старої йшов неприємний затхлий запах, який не міг перебити навіть сморід степовиків.

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.